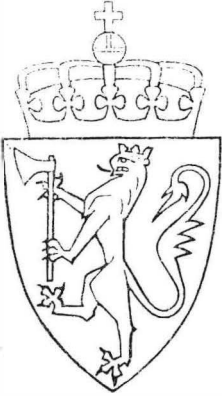


VOKSENOPPL
Både hovedt
NGEN
sjer



LOV

av 16. desember 1960

OM LUFTFART

med endringer, sist ved lov
av 14. juni 1985

Norsk Luftfart
E...

GRØNDAHL & SØN
LOVDATA

16 des 1960 nr 1

Lov om luftfart.¹

Ajourført med endringer, senest 14.06.1985 nr. 77

- ¹ Tilleggslov 10 juni 1966 nr. 6 (se dens II). – Jfr. lov 20 mai 1939 nr. 2. – Jfr. tidligere lover 7 des. 1923 nr. 8 (tilleggslover 17 juni 1932 nr. 5, 23 april 1948 nr. 4, 11 mars 1949 nr. 2, 6 juli 1951 nr. 2, 4 juli 1952 nr. 7, 22 mai 1953 nr. 3, 17 juli 1953 nr. 24, 23 okt. 1959 § 36 nr. 25), 12 juni 1936 nr. 6, 20 mai 1938 nr. 2, 4 juli 1952 nr. 5 og nr. 10.

Innledende bestemmelser.

§ 1. Luftfart kan her i riket bare finne sted i samsvar med denne lov og forskrifter gitt med heimel i loven.

§ 2. Loven gjelder også for luftfart med norsk¹ luftfartøy utenfor norsk område når annet ikke framgår av lovens innhold og det er forenlig med fremmed rett som skal få anvendelse i henhold til overenskomst med fremmed stat eller for øvrig ut fra alminnelige rettsgrunnsetninger.

Reglene i kapittel IX får anvendelse også på luftfart med utenlandsk luftfartøy utenfor norsk område i den utstrekning det følger av overenskomst med fremmed stat² eller for øvrig av alminnelige rettsgrunnsetninger.

Med hensyn til straffebestemmelsernes anvendelse på handlinger foretatt utenfor norsk område gjelder reglene i den borgerlige straffelov kapittel 1, jfr. nærværende lovs § 211 annet ledd.

¹ Jfr. § 19.

² Se § 235 med note 2.

Første del. Sivil luftfart.

Kapittel I. Alminnelige bestemmelser.

§ 3. Med «luftfart» og «luftfartøy» menes i denne lovs første del sivil luftfart og sivilt luftfartøy.¹

¹ Jfr. § 210.

§ 4. Luftfart innenfor norsk område kan bare foretas med fartøy som har:

- a. norsk nasjonalitet¹ eller
- b. nasjonalitet i fremmed stat som har sluttet overenskomst med Norge om rett til slik fart, eller
- c. særskilt tillatelse av luftfartsmyndigheten.²

Tillatelsen som nevnt under bokstav c gis i tilfelle på slike vilkår som i det enkelte tilfelle finnes påkrevd for å sikre at luftfarten foregår på

betryggende måte, eller som for øvrig finnes nødvendig av allmenne hensyn. Tillatelsen kan når som helst tilbakekalles.

¹ Jfr. § 19.

² Jfr. §§ 22, 23, 176, 212.

§ 5.¹ Kongen kan av militære grunner eller av hensyn til den offentlige sikkerhet innskrenke eller forby adgangen til luftfart innenfor visse områder.

Når den offentlige sikkerhet krever det, eller under andre ekstraordinære forhold, kan Kongen midlertidig innskrenke eller forby adgangen til luftfart innenfor hele riket.

¹ Jfr. § 190.

§ 5 a.¹ Luftfart med overlydshastighet innenfor norsk område er forbudt.

Når særlige grunner taler for det, kan Kongen tillate luftfart med overlydshastighet innenfor norsk område. Det kan settes vilkår for tillatelsen.

¹ Tilføyd ved lov 28 juli 1972 nr. 72. – Jfr. § 176 a.

Kapitel II. Registrering, nasjonalitet og merking. Rettigheter i luftfartøyer.

A. Registrering av luftfartøyer.

§ 6.¹ Et register over norske luftfartøyer føres av den tjenestemann Kongen bestemmer.² Registeret skal inneholde særskilte avdelinger for luftfartøyer som blir registrert i medhold av §§ 16 og 17.

Bestemmelsene om ugildhet for tinglygingsdommere og om angrep på deres avgjørelser³ gjelder tilsvarende for registerføreren og hans avgjørelser.

For registrering i luftfartøyregisteret betales gebyr etter samme regler som for tinglysning og registrering i lov om rettsgebyr⁴ kapittel 6, jfr. kapittel 1.

¹ Endret ved lov 17 des. 1982 nr. 86.

² Sjefen for vedk. kontor i Luftfartsverket, jfr. res. 8 des. 1961 og 18 nov. 1977.

³ Se lov 7 juni 1935 nr. 2 §§ 2 og 3. Jfr. res. 8 des. 1961.

⁴ Lov 17 des. 1982 nr. 86.

§ 7.¹ Et luftfartøy kan bare bli registrert når det har norsk eier. Som norsk reknes:

- a. den norske stat og innretninger som styres av staten.
- b. norske kommuner,
- c. norske statsborgere,
- d. stiftelser som har helt norsk styre med sete i Norge,
- e. foreninger og liknende sammenslutninger som har helt norsk styre med sete i Norge, og hvor minst to tredjedeler av medlemmene er norske statsborgere eller likestilt med slike etter denne paragraf,

- f. aksjeselskaper som har helt norsk styre med sete i Norge, og hvor norske statsborgere eller noen dermed likestilt etter denne paragraf eier aksjer svarende til minst to tredeler av aksjekapitalen og kan utøve stemmerett i selskapets generalforsamlinger med minst to tredeler av alle stemmer,
- g. andre selskaper som utelukkende består av norske statsborgere eller noen dermed likestilt etter denne paragraf.

Når særlige grunner taler for det, kan Kongen² tillate at et fartøy blir registrert, selv om eieren ikke oppfyller vilkårene etter første ledd.³

1 Jfr. §§ 16, 17.

2 Samferdselsdepartementet iflg. res. 8 des. 1961.

3 Jfr. § 177.

§ 8.¹ Et luftfartøy som er registrert i fremmed stat, kan ikke registreres her i riket før det er slettet i det utenlandske register. Hvilket det på fartøyet registrert rettighet som etter overenskomst med fremmed stat skal anerkjennes her i riket,² kan fartøyet ikke overføres til luftfartøyregisteret, med mindre rettighetshaveren er utløst eller samtykker i overføringen, eller rettigheten er falt bort ved tvangssalg.³

Et fartøy som er ført inn i det militære luftfartøyregister (jfr. §§ 216–217), kan ikke registreres etter nærværende kapittel før det er slettet i det militære register.

1 Jfr. § 16.

2 Jfr. §§ 33, 35.

3 Jfr. tvangsfullbyrdselsl. kap. 10 a.

- § 9.¹ Et luftfartøy kan ikke bli registrert med mindre det
- a) har luftdyktighetsbevis² som er utstedt eller godkjent av luftfartsmyndigheten³ og
 - b) oppfyller de krav som Kongen⁴ fastsetter for å motvirke støy, luftforurensing og andre former for miljøforstyrrelser til skade eller ulempe for personer og eiendom utenfor fartøyet.

1 Endret ved lov 13 juni 1975 nr. 49.

2 Jfr. § 45.

3 Jfr. §§ 44 og 212.

4 Jfr. res. 26 okt. 1979 med fullmakt for Samferdselsdept.

§ 10. Registrering skjer på grunnlag av skriftlig søknad fra eieren. Søknaden skal inneholde alle opplysninger som trengs for registreringen, og være ledsaget av bevis for at søkeren er eier av fartøyet og for at vilkårene etter §§ 7–9 er oppfylt. Er det til søkerens eiendomsrett knyttet vilkår eller begrensninger som kan føre til at eiendomsretten går over til en annen, skal dette opplyses i søknaden.

Dersom søkeren gjør det sannsynlig at han er eier, men ikke kan føre tilstrekkelig bevis for sin atkomst, kan registerføreren etter hans begjæring kunnngjøre en oppfordring til mulige eiere om å melde seg

innen en frist, som settes til minst 2 måneder. Melder ingen seg, kan registerføreren godta søkeren som eier.

¹ Jfr. § 177.

§ 11. Finner registerføreren å kunne godta søknaden, registrerer han fartøyet og tildeler det registreringsmerke. I registeret skal innføres:

- a. fartøyets nasjonalitets- og registreringsmerker,¹
- b. nødvendige opplysninger til identifisering av fartøyet,
- c. opplysninger om eieren og hans erverv av fartøyet og i tilfelle om vilkår eller begrensninger som nevnt i § 10 første ledds tredje punktum,
- d. henvisning til fartøyets luftdyktighetsbevis,²
- e. dagen for innføringen,
- f. andre opplysninger etter nærmere bestemmelse av Kongen.³

¹ Jfr. § 23.

² Jfr. § 45.

³ Samferdselsdepartementet iflg. res. 8 des. 1961.

§ 12. Skjer det etter registreringen endring i fartøyets eiendomsforhold eller i eierens nasjonalitet, eller undergår fartøyet endring av betydning for dets identifisering, skal eieren uten opphold sende registerføreren melding¹ om endringen med nødvendige opplysninger og bevis. Ved endring i eiendomsforholdet påhviler samme plikt også den tidligere eier.

Finner registerføreren å kunne godta meldingen, skal han føre endringen inn i registeret og i tilfelle slette fartøyet eller gjøre anmerkning på dets blad etter reglene i §§ 13 og 14.

¹ Jfr. § 177.

§ 13. Fartøyet skal slettes i registeret:

- a. når det begjæres av den som i registeret er oppført som eier,
- b. når vilkårene etter § 7 ikke lenger er til stede, og Kongen¹ ikke gir tillatelse til at fartøyet likevel kan bli stående i registeret,
- c. når fartøyet er hugd opp eller totalt havarert,
- d. når fartøyet er forsvunnet.

Et fartøy ansees i alle fall som forsvunnet når det er gått 3 måneder etter at siste flyging ble påbegynt, og det ikke foreligger opplysninger om at det fremdeles er i behold.

Har det inntrådt noe forhold som nevnt foran under bokstav b-d, skal eieren uten opphold melde² det til registerføreren, om det ikke allerede er gjort etter § 12.

Har fartøyet i 3 år ikke hatt gyldig luftdyktighetsbevis,³ kan det slettes i registeret, såframt eieren ikke skaffer slikt bevis innen en frist som luftfartsmyndigheten fastsetter.

¹ Samferdselsdepartementet iflg. res. 8 des. 1961.

² Jfr. § 177.

³ Jfr. § 45.

§ 14. Hviler det registrert heftelse på fartøyet, skal det ikke slettes i registeret uten at rettighetshaveren samtykker. I stedet gjøres anmerkning om det forhold som skulle ha medført sletting. Slik anmerkning berører ikke heftelsen, men har ellers samme virkning som sletting.

§ 15. Blir et registrert luftfartøy solgt på avbetaling med eiendomsforbehold, skal avtalen uten opphold meldes¹ til registerfører-en. Meldingsplikten påhviler både selger og kjøper.

¹ Jfr. § 177.

§ 16.¹ Når et luftfartøy i utlandet eies av noen som oppfyller vilkårene etter § 7 og som akter å få det registrert i Norge, kan fartøyet etter søknad fra ham registreres foreløpig i en særskilt avdeling av registeret etter nærmere regler som Kongen² fastsetter. Reglene i § 8 første ledd gjelder tilsvarende.

¹ Jfr. §§ 6, 21, 23.

² Samferdselsdepartementet iflg. res. 8 des. 1961.

§ 17.¹ Luftfartøy som er under bygging her i riket, kan etter begjæring av eieren registreres foreløpig i en særskilt avdeling av registeret, såfremt fartøyet har nådd et slikt byggetrinn at det kan identifiseres, og eieren oppfyller vilkårene etter § 7.

¹ Jfr. § 6.

§ 18. Når et fartøy er blitt foreløpig registrert etter § 16 eller § 17, gjelder bestemmelsene i §§ 12-15 og 24-34 så langt de passer. Blir fartøyet senere endelig registrert, skal det slettes i den særskilte avdeling, og de heftelser som er anmerket, føres over til dets blad i registeret.

B. Luftfartøyers nasjonalitet.

§ 19. Når et luftfartøy er registrert etter § 11, har det norsk nasjonalitet.

Registerføreren utsteder nasjonalitets- og registreringsbevis for fartøyet.

§ 20.¹ Når et luftfartøy er slettet i registeret eller anmerkning gjort etter § 14, skal fartøyets eier eller – såfremt fartøyet er gått over til eier i utlandet – den tidligere eier uten opphold sende nasjonalitets- og registreringsbeviset tilbake til registerføreren. Er det ellers ført inn i registeret endring i noe forhold som omhandles i beviset, skal eieren uten opphold sende inn beviset til registerføreren, som gir det påskrift om endringen eller bytter det om med ett nytt.

¹ Jfr. § 202.

§ 21. Når et luftfartøy er blitt foreløpig registrert etter § 16, skal det utstedes midlertidig nasjonalitets- og registreringsbevis for fartøyet etter nærmere regler som Kongen¹ gir.

Fartøyet har norsk nasjonalitet så lenge beviset står ved makt.

Reglene i § 20 gjelder tilsvarende.

¹ Samferdselsdepartementet iflg. res. 8 des. 1961.

§ 22. Norsk fartøy som brukes til luftfart etter denne lov, skal ha¹ norsk nasjonalitets- og registreringsbevis i samsvar med reglene i dette kapittel.

Utenlandsk fartøy skal ved luftfart innenfor norsk område ha nasjonalitets- og registreringsbevis eller tilsvarende dokument fra fremmed stat som har overenskomst med Norge om rett til slik luftfart.

Brukes et fartøy med særskilt tillatelse etter § 4 bokstav c, gjelder det som Kongen fastsetter om bevis for slik tillatelse.

¹ Jfr. §§ 67, 113, 181, 193.

C. Merking av luftfartøyer.

§ 23.¹ Et luftfartøy som er innført i norsk register etter § 11 eller § 16, skal merkes med norsk nasjonalitetsmerke og det tildelte registreringsmerke. Disse merker skal fartøyet føre så lenge det står i registeret.

Fartøy som hører heime i fremmed stat som har overenskomst med Norge om rett til luftfart innenfor norsk område, skal ved slik fart være merket i samsvar med reglene i fartøyets heimland.

Fartøy som brukes med tillatelse etter § 4 bokstav c, skal være merket i samsvar med med forskrifter som Kongen² gir.

¹ Jfr. § 178.

² Samferdselsdepartementet iflg. res. 8 des. 1961.

D. Rettigheter i luftfartøyer.

1. Registrering av rettigheter.

§ 24. Ved overføring av eiendomsrett til registrert luftfartøy og ved stiftelse eller overføring av annen rettighet i fartøyet er registrering av det dokument som heimler retten, nødvendig i samme utstrekning som det trengs tinglysing ved fast eiendom.¹

¹ Se lov 7 juni 1935 nr. 2 kap. 3.

§ 25. For framgangsmåten ved registreringen gjelder reglene i lov om tinglysing av 7. juni 1935 kap. 2 for så vidt angår fast eiendom tilsvarende, når ikke annet følger av denne lov.

§ 26.¹ Såframt ikke annet er bestemt ved lov, kan et dokument bare anmerkes i registeret når det går ut på å stifte, forandre, overdra, behefte, anerkjenne eller oppheve en rett som har et registrert luftfartøy til gjenstand.

¹ Jfr. lov 7 juni 1935 nr. 2 § 12.

§ 27. Reglene i tinglysningslovens §§ 13, 14, 16-32 a og 35-37 gjelder tilsvarende når ikke annet følger av denne lov.

De frister som er nevnt i tinglysningslovens § 28 første ledd og § 32 a annet ledd, skal for heftelser i registrert luftfartøy være 10 år.

§ 28.¹ Den som har registerheimel til luftfartøyet, har også heimel til motorer, propeller, radioutstyr, instrumenter og annet som hører til fartøyet, når ikke registeret utpeker en annen som berettiget til disse.

1 Jfr. § 36.

§ 29.¹ Når en rettighet omfatter et luftfartøy med motorer og annet som er nevnt i § 28, faller retten i disse ting ikke bort om tingene midlertidig blir skilt fra fartøyet.

1 Jfr. § 36.

§ 30. (Opphevd ved lov 8 juni 1984 nr 60, i kraft 1 jan 1986.)

§ 31. Dersom det ved registreringen av et fartøy påhviler dette rettsbeskyttet panterrett eller annen heftelse som er stiftet her i riket og er av den art at den etter § 24 trenger å bli registrert, beholder heftelsen sin prioritet, såfram dokumentet kommer inn til registrering innen 3 måneder etter at fartøyet ble ført inn i registeret. Er fartøyet foreløpig ført inn etter §§ 16 eller 17, reknes fristen fra den dag dette skjedde.

Er heftelsen tinglyst, kan tinglysningsdommeren slette den når dokumentet er registrert eller fristen etter første ledd er utløpt.

§ 32.¹ Pantsetting av et registrert luftfartøy kan også omfatte reservedeler som til enhver tid er lagret på bestemte steder her i riket, når de tilhører eieren av luftfartøyet, og deres art og omtrentlige antall framgår av pantebrevet. Det samme gjelder lagre i en fremmed stat som har sluttet seg til den internasjonale konvensjon om anerkjennelse av rettigheter i luftfartøyer. Hvert lager skal ha et oppslag som gir opplysning om panteretten og panthaverens navn og adresse.

Til reservedeler reknes deler av et luftfartøy, motorer, propeller, radioutstyr, instrumenter og andre ting som holdes lagret for å erstatte deler av fartøyet eller tilbehør som blir utskiftet.

Sikkerheten i reservedeler som avhendes og bortføres fra lageret, faller ikke bort dersom erververen forsto eller burde forstå at avhendingen var uberettiget av hensyn til panthaveren.

Ved utleggsforretning kan eieren av luftfartøyet kreve at reservedeler som hører til fartøyet og er lagret her i riket, skal tas med som tilbehør. Den som har panterrett i fartøyet med reservedeler, kan motsette seg at det blir tatt særskilt utlegg i reservedelene.

1 Endret ved lov 8 febr. 1980 nr. 2. - Jfr. § 39.

§ 33.¹ Når et fartøy blir overført til norsk register fra utenlandsk register, skal registrerte heftelser som hviler på fartøyet og som etter overenskomst med fremmed stat skal anerkjennes her i riket, føres over til dets blad i registeret.

Andre utenlandske heftelser kan bare registreres med samtykke av eieren og da med prioritet etter reglene i tinglysingslovens §§ 20 flg.

Rettigheter som ikke rettsgyldig kan stiftes etter norsk lov, kan ikke føres over til norsk register.

¹ Jfr. §§ 8, 37.

§ 34. Når det gjøres sannsynlig at eiendomsretten til et registrert fartøy er gått over til en annen enn den som har registerheimel, og at erververen ikke kan skaffe seg heimel i samsvar med reglene i tinglysingslovens §§ 13 og 14, gjelder reglene foran i § 10 annet ledd tilsvarende.

2. Anerkjennelse av rettigheter i utenlandske luftfartøyer i henhold til konvensjon av 19. juni 1948.¹

¹ Jfr. tidligere lov 4 juli 1952 nr. 6.

§ 35. Bestemmelsene i dette avsnitt gjelder utenlandske luftfartøyer som er innført i nasjonalitetsregister i en stat som har ratifisert eller tiltrådt konvensjonen av 19. juni 1948 om internasjonal anerkjennelse av rettigheter i luftfartøyer. Bestemmelsene i § 40 skal dog også gjelde norske luftfartøyer.

Like med en konvensjonsstat reknes ethvert territorium som en konvensjonsstat har ratifisert eller tiltrådt konvensjonen for, såframt det føres særskilt nasjonalitetsregister for luftfartøyer i territoriet.

Et luftfartøys heimland er den stat eller det territorium hvor det er innført i nasjonalitetsregister.

§ 36. Følgende rettigheter i et luftfartøy skal anerkjennes her i riket, såframt de er gyldig stiftet i samsvar med loven i en konvensjonsstat hvor fartøyet var registrert på stiftelsestiden, og dessuten er innført i et offentlig rettighetsregister i heimlandet:

1. eiendomsrett,
2. besitterens rett etter kjøpeavtale til å erverve eiendomsretten,
3. bruksrett etter leieavtale for minst seks måneder,
4. panterett og andre rettigheter som grunner seg på avtale og skal sikre betalingen av et pengekrav på eller inntil et bestemt beløp.

Andre rettigheter i et luftfartøy enn lovbestemt panterett for krav som er nevnt i § 40, kan ikke anerkjennes eller stiftes her i riket med prioritet foran de under nr. 1-4 nevnte rettigheter.

Til luftfartøyet reknes også motorer og annet som er nevnt i § 28, selv om tingene midlertidig er skilt fra fartøyet.¹

¹ Jfr. § 29.

§ 37. Rettighetenes innbyrdes prioritet og de virkninger som registreringen ellers har i forhold til tredjemann, bedømmes etter loven i den konvensjonsstat hvor rettigheten er registrert.

Blir en rettighet senere overført til en annen konvensjonsstats register,¹ bedømmes hver registrerings gyldighet etter loven i den stat som ved registreringen var fartøyets heimland.

¹ Jfr. §§ 8, 33.

§ 38. Den prioritet som tilkommer en panterrett eller annen i § 36 nr. 4 nevnt rettighet, omfatter alle beløp som rettigheten skal sikre.

Prioritet for renter anerkjennes dog ikke for så vidt de er påløpt mer enn 3 år før tvangsfullbyrdelse er påbegynt.

§ 39. Skal en registrert rettighet som anerkjennes etter § 36, sikre betalingen av et pengekrav, og omfatter rettigheten eller loven i fartøyets heimland tillike reservedeler, anerkjennes også retten i reservedeler som til enhver tid er lagret her i riket, såframt lagringsstedet er nevnt i stiftelsesdokumentet, og en fortegnelse som viser arten og det omtrentlige antall av de reservedeler rettigheten omfatter, er tatt inn i eller heftet ved dokumentet. Hvert lager skal ha et oppslag som gir opplysning om den registrerte rettighet og om innehaverens navn og adresse.

Bestemmelsene i § 32 annet og tredje ledd gjelder tilsvarende.

§ 40.¹ Dersom et krav på bergelønn eller erstatning for ekstraordinære utgifter som har vært nødvendige for å bevare et luftfartøy som er forulykket eller stedt i nød, har panterrett i fartøyet etter loven i en konvensjonsstat hvor arbeidet ble avsluttet, skal panteretten anerkjennes her i riket med prioritet foran alle andre rettigheter i fartøyet. Er det flere slike panterrettigheter, går de som grunner seg på en senere hendelse, foran dem som grunner seg på en tidligere.

Panteretten kan dog ikke anerkjennes dersom det er gått 3 måneder uten at den er anmerket i fartøyets rettighetsregister og beløpet godkjent eller sak reist om panteretten. Om søksmålsfristen er overholdt, bedømmes etter loven i den stat hvor saken er reist.

¹ Jfr. §§ 35, 163.

§ 41. Blir et luftfartøy eller en rettighet i fartøyet gjenstand for arrest, utlegg eller tvangsauksjon, og saksøkte med kjennskap til forfølgningen overdrar eller stifter en rettighet som nevnt i § 36, kan overdrage sen eller rettigheten ikke anerkjennes til skade for saksøkeren eller auksjonskjøperen.

§ 42. Bestemmelsene i dette avsnitt er ikke til hinder for inndragning, tilbakeholdelse eller andre forholdsregler som er eller blir fastsatt for å sikre overholdelsen av lover om inn- og utførsel, innvandring eller luftfart.

Kapittel III. Luftdyktighet.

§ 43.¹ Fartøy som brukes til luftfart etter denne lov, skal være luftdyktig.

Et fartøy kan ikke ansees som luftdyktig, med mindre det er slik konstruert, bygd, utstyrt og vedlikeholdt og har slike flyegegenskaper at det tilfredsstiller sikkerhetens krav.

¹ Jfr. §§ 9, 179.

§ 44.¹ Luftfartsmyndigheten² foretar besiktelser av luftfartøyer og fører også ellers tilsyn med at fartøyer som brukes til luftfart etter denne lov, er luftdyktige.

Luftfartsmyndigheten kan la besiktelse og tilsyn foreta ved norsk eller utenlandsk sakkyndig som den oppnevner, eller ved utenlandsk myndighet.

¹ Jfr. § 50.

² Jfr. § 212.

§ 45. Når det ved besiktelse eller på annen måte er godtgjort at et luftfartøy er luftdyktig, utsteder luftfartsmyndigheten¹ luftdyktighetsbevis for fartøyet. Beviset kan utstedes for bestemt tid og kan begrenses til å gjelde luftfart av bestemt art eller innenfor bestemt område. Kongen² kan bestemme at det i beviset eller i særskilt dokument som skal følge med dette, skal tas inn nærmere anvisninger om de forutsetninger med hensyn til bruken av fartøyet som må iakttas, for at dette kan reknes for luftdyktig.

Beviset skal på begjæring fornyes, såfremt fartøyet oppfyller de krav til luftdyktighet som gjelder når fornyelsen skal skje. Luftfartsmyndigheten kan overlate til sakkyndig eller myndighet som iverksetter besiktigelse i henhold til § 44 annet ledd, å foreta fornyelsen.

¹ Jfr. § 212.

² Samferdselsdepartementet iflg. res. 8 des. 1961.

§ 46. Norsk¹ fartøy som brukes til luftfart etter denne lov, skal ha² luftdyktighetsbevis som er utstedt eller godkjent av luftfartsmyndigheten.³

Utenlandsk fartøy skal ved luftfart innenfor norsk område ha enten luftdyktighetsbevis som nevnt i første ledd eller luftdyktighetsbevis utstedt eller godkjent i fremmed stat som har overenskomst med Norge om at slike bevis skal anerkjennes her i riket.

Luftfartsmyndigheten kan gi et fartøy særskilt tillatelse til luftfart uten hinder av reglene i første og annet ledd. Tillatelsen kan når som helst tilbakekalles.

1 Jfr. § 19.

2 Jfr. §§ 67, 113, 181, 193.

3 Jfr. § 212.

§ 47. Dersom ikke luftfartsmyndigheten bestemmer noe annet, blir et norsk luftdyktighetsbevis ugyldig:

- a. når fartøyet ikke har undergått foreskrevet besiktelse,
- b. når det er foretatt endring med fartøyet eller dets utstyr som kan ha betydning for luftdyktigheten,
- c. når fartøyet eller dets utstyr har lidd skade som åpenbart har betydning for luftdyktigheten.

Luftfartsmyndigheten kan erklære et luftdyktighetsbevis ugyldig når det ellers har inntrådt forhold som etter dens skjønn kan ha betydning for luftdyktigheten.

I tilfelle som nevnt i bokstav c varer ugyldigheten inntil skaden er utbedret i samsvar med nærmere forskrifter som Kongen¹ gir. Ellers varer ugyldigheten inntil fartøyet er erklært luftdyktig.

Når et bevis er blitt ugyldig, kan luftfartsmyndigheten kreve det innlevert.²

1 Samferdselsdepartementet iflg. res. 8 des. 1961.

2 Jfr. § 202.

§ 48.¹ Det som er bestemt foran i §§ 45 og 47 om utstedelse, fornyelse og ugyldighet av luftdyktighetsbevis, gjelder tilsvarende for luftfartsmyndighetens godkjenning av utenlandsk bevis.

1 Jfr. res. 8 des. 1961.

§ 49.¹ Eieren eller brukeren av et fartøy som brukes til luftfart etter denne lov, skal påse at fartøyet er luftdyktig og har foreskrevet luftdyktighetsbevis.

Har det inntrådt noe forhold av betydning for luftdyktigheten, skal han snarest mulig gi luftfartsmyndigheten melding om det i samsvar med nærmere forskrifter som Kongen² fastsetter. Han plikter å gi luftfartsmyndigheten de opplysninger som trengs for utøvingen av tilsynet med luftdyktigheten.

1 Jfr. §§ 177, 179, 201.

2 Samferdselsdepartementet iflg. res. 8 des. 1961.

§ 50.¹ Luftfartsmyndigheten kan kreve adgang til ethvert fartøy som brukes til luftfart etter denne lov, og har rett til å foreta enhver undersøkelse av fartøyet og dets utstyr som den finner nødvendig for å kunne utføre besiktelse og tilsyn. Herunder kan luftfartsmyndigheten kreve den hjelp som den trenger av eieren eller brukeren og besetningen. Den kan således kreve fartøyet klargjort til besiktelse, lasten losset og prøveflyging og andre nødvendige prøver utført.

Blir vedtak om tilbakekalling påklaget, kan klagemyndigheten³ - forkorte eller forlenge tilbakekallingstiden. Er sertifikatet tilbakekalt etter reglene i annet ledd, kan klagemyndigheten etter søknad sette ned tilbakekallingstiden også under den minstetid som der er fastsatt, når det foreligger særdeles formildende omstendigheter og tilbakekalling for så lang tid som fastsatt vil virke urimelig hardt.

Når et sertifikat er tilbakekalt eller satt ut av kraft, skal dokumentet innleveres til luftfartsmyndigheten.⁴

1 Jfr. §§ 56, 59.

2 Jfr. §§ 71, 186.

3 Jfr. § 213.

4 Jfr. § 212.

§ 59. Det som er bestemt foran i §§ 56¹ og 58 om utstedelse, fornyelse og tilbakekalling av sertifikat, gjelder tilsvarende for luftfartsmyndighetens godkjenning av utenlandsk sertifikat.

1 Jfr. res. 8 des. 1961.

§ 60.¹ Den som har sertifikat utstedt eller godkjent av luftfartsmyndigheten, skal snarest mulig melde² fra til denne om forhold som kan ha betydning for spørsmålet om han fremdeles fyller vilkårene for tjenesten.

Sertifikatinnehaveren er pliktig til når som helst å underkaste seg de undersøkelser³ og prøver som luftfartsmyndigheten finner påkrevd.

1 Endret ved lov 13 juni 1980 nr. 42.

2 Jfr. § 201.

3 Jfr. § 199.

§ 61. Luftfartsmyndigheten¹ kan tillate at et luftfartøy brukes til luftfart i utdanningsøyemed og ellers når det foreligger særlig grunn, selv om fartøyet ikke er bemannet på den måte som er fastsatt i eller i medhold av dette kapittel.

1 Jfr. § 212.

Kapittel V. Fartøysjefen og tjenesten ombord.

§ 62. På norsk¹ fartøy, som brukes til luftfart etter denne lov, skal det være en fartøysjef.

Fartøysjefen har høyeste myndighet ombord.

1 Jfr. § 19.

§ 63.¹ Fartøysjefen skal påse at fartøyet er luftdyktig og behørig utrustet, bemannet og lastet, og at flygingen ellers forberedes og gjennomføres i samsvar med gjeldende bestemmelser.

Bestemmelsen i § 49 annet ledd² om plikt til å gi melding om forhold av betydning for luftdyktigheten og til å gi opplysninger som trengs for utøvingen av tilsynet, gjelder tilsvarende for fartøysjefen. Han plikter videre i samsvar med nærmere forskrifter som fastsettes av Kongen,³ å gi melding til luftfartsmyndigheten om forhold av

betydning for spørsmålet om besetningsmedlemmenes tjenestedyktighet.

- 1 Jfr. §§ 182, 201.
- 2 Jfr. res. 8 des. 1961.
- 3 Samferdselsdepartementet iflg. res. 8 des. 1961.

§ 64.¹ Fartøysjefen fører oppsyn med fartøy, besetning, passasjerer og gods.

Når han finner det nødvendig, kan han midlertidig anviser besetningsmedlemmer annen tjeneste enn den de er tilsatt for.

Passasjerer plikter å rette seg etter de anvisninger fartøysjefen gir for god skikk og orden ombord.

Fartøysjefen kan nekte å ta ombord og har rett til å sette av besetningsmedlemmer, passasjerer og gods når forholdene krever det.

- 1 Jfr. § 194.

§ 65.¹ Når det er nødvendig av hensyn til fartøyets sikkerhet eller for å beskytte person eller eiendom om bord eller for å opprettholde orden og lydighet om bord, har fartøysjefen rett til å bruke makt og iverksette andre tiltak i den utstrekning det etter forholdene kan anses forsvarlig.

Ethvert medlem av besetningen plikter å yte fartøysjefen hjelp. Etter oppfordring av fartøysjefen kan også passasjerer yte hjelp.

Når det er påtrengende nødvendig av hensyn til fartøyets sikkerhet eller for å beskytte person eller eiendom om bord, kan besetningsmedlemmer og passasjerer uten oppfordring fra fartøysjefen iverksette forebyggende tiltak og herunder bruke makt, i den utstrekning det etter forholdene kan anses forsvarlig.

- 1 Endret ved lov 10 juni 1966 nr. 6.

§ 66.¹ Blir det ombord på luftfartøy forøvd straffbar handling av alvorligere art, skal fartøysjefen så vidt mulig foreta det som trengs for å sikre bevis, og som ikke uten skade kan utsettes.

Fartøysjefen skal så vidt mulig sørge for at den skyldige ikke unnviker, og kan i det øyemed om nødvendig ta ham i forvaring. Uten eget samtykke kan den skyldige ikke holdes i forvaring lenger enn inntil han kan overleveres til politiet i Norge eller til vedkommende myndighet i utlandet.

Fartøysjefen kan ta i forvaring gjenstander som antas å ha betydning som bevismidler. Han skal gi politi eller myndighet som nevnt i annet ledd de nødvendige opplysninger og bevismidler som han har sikret seg etter første punktum.

Reglene i § 65 annet ledd gjelder tilsvarende.

- 1 Endret ved lov 10 juni 1966 nr. 6.

§ 66 a.¹ Blir tiltak etter §§ 65 eller 66 iverksatt på forsvarlig måte, kan det for skade som derved voldes den som tiltaket var rettet mot, ikke kreves erstatning av fartøysjefen, besetningsmedlemmer eller passasjerer, og heller ikke av fartøyets eier eller bruker eller den på hvis vegne reisen ble foretatt.

1 Tilføydd ved lov 10 juni 1966 nr. 6.

§ 67.¹ Fartøysjefen skal påse at foreskrevne fartøydokumenter² er ombord og blir forskriftsmessig ført.

1 Jfr. §§ 113, 193.

2 Jfr. §§ 22, 46,

§ 68.¹ Kommer fartøyet i nød, skal fartøysjefen gjøre alt som står i hans makt for å trygge fartøy, ombordværende og gods. Må fartøyet forlates, skal han så vidt mulig sørge for å bringe fartøydokumentene i sikkerhet.

1 Jfr. § 191.

§ 69.¹ Inntreffer ved bruken av et fartøy en luftfartsulykke som medfører at noen avgår ved døden eller at det skjer betydelig skade på person, på fartøyet eller på eiendom utenfor fartøyet, skal fartøysjefen uten opphold sørge for at luftfartsmyndigheten blir underrettet, og snarest mulig deretter gi denne rapport om forholdet. Det samme gjelder når det har vært alvorlig fare for slik ulykke, eller det har inntruffet noe som tyder på vesentlig feil ved fartøyet eller bakkjetenesten.

Er fartøysjefen ikke i stand til å gi slik underretning og rapport, skal det gjøres av fartøyets eier eller bruker.

Kongen² kan fastsette begrensninger i meldeplikten, utvide den til å omfatte andre besetningsmedlemmer enn fartøysjefen eller bestemme at melding skal gis også til andre luftfartsmyndigheten.

1 Jfr. § 201.

2 Samferdselsdepartementet iflg. res. 8 des. 1961.

§ 70.¹ Den som gjør tjeneste på luftfartøy, skal lyde sine foresattes ordrer i tjenesten, vise omsorg for fartøy, ombordværende og gods og ellers samvittighetsfullt utføre sine tjenesteplikter.

1 Jfr. §§ 185, 194.

§ 71.¹ Ingen må gjøre tjeneste ombord når han er påvirket av alkohol (ikke edru) eller annet berusende eller bedøvende middel eller på grunn av sykdom, tretthet eller liknende årsak er uskikket til å utføre tjenesten på betryggende måte. Har han større alkoholkonsentrasjon i blodet enn 0,4 promille eller en alkoholmengde i kroppen som kan føre til en så stor alkoholkonsentrasjon, reknes han i alle tilfelle for påvirket av alkohol (ikke edru) i forhold til bestemmelsene i denne lov. Villfarelse med hensyn til alkoholkonsentrasjonens størrelse fritar ikke for straff.

Den som har gjort tjeneste, må ikke nyte alkohol eller ta annet berusende eller bedøvende middel i de første 6 timer etter tjenesten, når han forstår eller må forstå at det kan bli innledet politietterforskning vedrørende hans forhold i tjenesten. Dette forbud gjelder ikke etter at politiet har latt lege ta blodprøver eller har avgjort at det ikke skal tas blodprøve.

Når det er grunn til å tro at noen har overtrådt bestemmelser i første eller annet ledd kan politiet framstille ham til undersøkelse av lege, som kan ta blodprøver. Vedkommende departement gir nærmere regler om slik legeundersøkelse og alt som står i samband med det.

¹ Jfr. §§ 58, 186, lov 16 juli 1936 nr. 2 og res. 8 des. 1961.

§ 72. Kongen fastsetter¹ i hvilken utstrekning bestemmelsene i dette kapittel kommer til anvendelse for utenlandsk luftfartøy innenfor norsk område.

¹ Jfr. res. 8 des. 1961.

Kapittel VI. Landingsplasser og bakketjenesten.

A. Almennelige bestemmelser.

§ 73.¹ Område som innrettes til landingsplass for luftfartøyer, og andre luftfartsanlegg skal tilfredsstille de sikkerhetskrav og andre krav Kongen² fastsetter.

Kongen kan gi forskrifter om under hvilke vilkår et område kan brukes som landingsplass uten å være særskilt innrettet for det.

Kongen gir forskrifter om drift og vedlikehold av landingsplasser og luftfartsanlegg.

¹ Jfr. §§ 83, 195.

² Samferdselsdepartementet iflg. res. 8 des. 1961.

§ 74.¹ Luftfartsmyndigheten² fører tilsyn med landingsplasser og luftfartsanlegg og påser for øvrig at de bestemmelser som er gitt i eller i medhold av dette kapittel, blir overholdt. Den kan til enhver tid kreve adgang til plasser og anlegg og til annen eiendom i den utstrekning det er nødvendig for utøvingen av tilsynet.

¹ Jfr. § 199.

² Jfr. § 212.

§ 75.¹ Kongen² kan fastsette luftleder og andre områder hvor lufttrafikken skal være undergitt særskilt regulering.

¹ Jfr. § 188.

² Samferdselsdepartementet iflg. res. 8 des. 1961.

§ 76. For å trygge og lette luftfarten opprettes en sikringstjeneste.

Kongen¹ gir nærmere forskrifter om sikringstjenesten og bestemmer i hvilken utstrekning den kan varetas av andre enn statsorganer.

¹ Samferdselsdepartementet iflg. res. 8 des. 1961.

B. Konesesjon.

§ 77.¹ For å anlegge, drive eller inneha landingsplass til allmenn bruk kreves konesesjon fra Kongen. Staten trenger dog ikke konesesjon.

Kongen kan bestemme at en landingsplass under hensyn til dens karakter, trafikkenes omfang eller varighet eller andre særlige forhold skal kunne anlegges, drives eller innehas uten konesesjon.

¹ Jfr. § 197.

§ 78. Konesesjonen må bare gis når det finnes forenlig med allmenne hensyn. Før avgjørelsen treffes, skal det være innhentet uttalelse fra vedkommende kommunale og andre myndigheter.

§ 79. Konesesjon gis for bestemt tid og på slike vilkår som finnes påkrevd.

§ 80.¹ Når konesesjonstiden er utløpt, har staten rett til helt eller delvis å innløse konesesjonshaverens anlegg med rettigheter og løst tilbehør mot erstatning etter skjønn. Erstatningen fastsettes til det som det ville koste å anskaffe et tilsvarende nytt anlegg, bereknet etter prisene på innløsningstiden og med fradrag for verdmink på grunn av elde, bruk, nedsatt anvendelighet eller liknende. For ting som ikke lenger kan skaffes, skal dog omsetningsverdien legges til grunn.

Innløsning kan foretas i konesesjonstiden med ett års varsel, når allmenne hensyn eller offentlige interesser gjør det nødvendig, og da mot erstatning etter vanlige ekspropriasjonsregler.²

¹ Jfr. § 104.

² Jfr. lov 23 okt. 1959 § 30 nr. 46.

§ 81. Konesesjonen kan tilbakekalles dersom konesesjonsvilkår, lovbestemmelser eller forskrifter som gjelder for konesesjonshaverens virksomhet, på vesentlig måte blir overtrådt under utøving av virksomheten.

§ 82. Kongen kan bestemme at det skal kreves tillatelse fra vedkommende departement¹ til å anlegge, drive eller inneha landingsplass som ikke er til allmenn bruk, eller til å anlegge, drive eller inneha annet luftfartsanlegg. Kongen kan gi nærmere forskrifter² om slik tillatelse.

¹ Samferdselsdepartementet.

² Gitt ved res. 5 april 1974, med senere endringer.

C. Godkjenning.

§ 83.¹ Landingsplass til allmenn bruk må være godkjent av luftfartsmyndigheten.² For plass som nevnt i § 73 annet ledd trengs dog ikke godkjenning med mindre luftfartsmyndigheten særskilt bestemmer det. Kongen fastsetter i hvilken utstrekning godkjenning skal kreves for landingsplasser som ikke er til allmenn bruk³, og for andre luftfartsanlegg.

For godkjenningen settes slike vilkår som luftfartsmyndigheten finner påkrevd.

Tilfredsstillers anlegget ikke de krav som til enhver tid gjelde for godkjenning av slike anlegg, eller blir de fastsatte vilkår vesentlig tilsidesatt, kan luftfartsmyndigheten tilbakekalle godkjenningen.

Er det inntrådt noe forhold som kan medføre at anlegget ikke lenger tilfredsstillers kravene, plikter innehaveren å gi melding⁴ til luftfartsmyndigheten så snart han får kjennskap til forholdet. Er det farlig å bruke anlegget, skal innehaveren straks sette dette ut av drift i den utstrekning det er nødvendig, uten å vente på luftfartsmyndighetens avgjørelse.

1 Jfr. § 195.

2 Jfr. § 212.

3 Fastsatt ved res. 5 april 1974, med senere endringer.

4 Jfr. § 201.

D. Luftfartshindringer.¹

1 Jfr. tidligere lov 4 juli 1952 nr. 10.

§ 84.¹ Vedkommende departement² kan bestemme at det for en landingsplass til allmenn bruk skal utarbeides og fastsettes en plan over de høydebegrensninger og andre rådighetsinnskrenkninger som finnes nødvendige i området utenfor plassen med hensyn til bebyggelse, master, ledninger, beplantning, forstyrrende virksomhet og andre luftfartshindringer. I sjø- og isflyhavner kan planen også omfatte selve havneområdet. Før det treffes bestemmelse om særskilt plan i medhold av første punktum, skal det undersøkes om den plan som trengs, kan utføres i medhold av bestemmelsene om reguleringsplanlegging i plan- og bygningssloven.

I planen skal angis grensene for det område den omfatter.

Planens gyldighet kan begrenses til et bestemt tidsrom.

1 Endret ved lov 14 juni 1985 nr 77 (i kraft 1 juli 1986). – Jfr. § 196.

2 Samferdselsdepartementet

§ 85.¹ Når det er truffet bestemmelse etter § 84, skal luftfartsmyndigheten² i samråd med de berørte kommuner og fylkeskommunens planleggingsmyndigheter, utarbeide forslag til plan.

Forslaget legges ut på et høvelig sted til ettersyn for dem saken vedkommer. Utleggingen og kunngjøringen om utleggingen skal skje etter bestemmelsene i plan- og bygningslovens § 27-1.

Når saken er ferdigbehandlet, gir luftfartsmyndigheten tilråding til departementet,³ som fastsetter planen.

Luftfartsmyndigheten kan kreve at innehaveren av plassen skaffer opplysninger⁴ om materialet og yter annen hjelp som trengs for behandlingen av saken. Departementet kan pålegge innehaveren helt eller delvis å utføre gjøremål som etter første og annet ledd påhviler luftfartsmyndigheten.

1 Endret ved lov 14 juni 1985 nr 77 (i kraft 1 juli 1986). - Jfr. § 196.

2 Jfr. § 212.

3 Samferdselsdepartementet.

4 Jfr. § 201.

§ 86.¹ Planen legges ut og kunngjøres på samme måte som bestemt i § 85 annet ledd, første til tredje punktum. Departementet² kan bestemme at planen også skal kunngjøres på annen måte.

Etter krav fra departementet skal planen tinglyses for de eiendommer som antas å ville bli berørt i vesentlig grad av rådighetsinnskrenkningene. Er skjønn forlangt etter § 90, skal slik tinglysing alltid kreves for så vidt angår de eiendommer som skjønnsbegjæringen gjelder.

Utgiftene til kunngjøring og tinglysing bæres av plassens innehaver.

1 Jfr. § 196.

2 Samferdselsdepartementet.

§ 87.¹ De høydebegrensninger og andre rådighetsinnskrenkninger som er fastsatt i planen, må ikke overskrides uten samtykke av departementet.² For slikt samtykke kan settes vilkår, f.eks. om endring eller merking av den bebyggelse e.l. som det er tale om.

I tilfelle av overskridelse uten samtykke skal luftfartsmyndigheten³ sette vedkommende en frist til å rette forholdet. Det samme kan luftfartsmyndigheten gjøre når vilkårene for et samtykke etter første ledd ikke blir overholdt.

Blir fristen oversittet, kan luftfartsmyndigheten la det nødvendige utføre ved namsmyndighetens hjelp og på vedkommendes bekostning. Får staten ikke sine utlegg dekket hos ham, kan den kreve dem erstattet av plassens innehaver.

1 Jfr. § 196.

2 Samferdselsdepartementet.

3 Jfr. § 212.

§ 88. Finnes det i området ved planens ikrafttreden luftfartshindring som er i strid med planen, skal hindringen fjernes om ikke departementet¹ samtykker i at den blir stående. Reglene i § 87 første ledds annet punktum, annet og tredje ledd gjelder tilsvarende. Utgifter til tiltak etter § 87 tredje ledd skal dog bæres av plassens innehaver, bortsett fra tilfelle hvor § 87 annet ledds annet punktum er brakt til anvendelse.

¹ Samferdselsdepartementet.

§ 89. Når en eiendom berøres av rådighetsinnskrenkinger, har eieren rett til erstatning fra plassens innehaver for så vidt innskrenkningene medfører at eiendommen ikke kan utnyttes på rekningsvarende måte, hensett til dens størrelse og beliggenhet og forholdene for øvrig, eller at eieren på annen måte lider et formuetap som han etter alminnelige rettsgrunnsetninger har krav på å få erstattet. Det som her er bestemt, gjelder tilsvarende for rettigheter i fast eiendom.

Likeså kan det kreves erstatning fra innehaveren dersom noen lider skade eller tap ved tiltak etter § 88.

Erstatning kan dog ikke kreves uten at det forgjeves er søkt dispensasjon etter § 87 første ledd. Staten innestår for at erstatningen blir betalt.

§ 90.¹ Saker om erstatning etter § 89 avgjøres ved skjønn.²

Skjønn må forlanges av den som krever erstatning, innen en frist som fastsettes i planen. Fristen må ikke settes kortere enn 2 år fra kunngjøringen. Reglene om oppreisning i lov om domstolene av 13. august 1915 §§ 153-158 gjelder tilsvarende.

Skjønnskostnadene bæres av plassens innehaver, om ikke skjønnsretten bestemmer noe annet.

¹ Endret ved lov 26 jan. 1973 nr. 3.

² Jfr. lov 23 okt. 1959 § 30 nr. 40

§ 91. Innehaveren av plassen skal påse at de fastsatte rådighetsinnskrenkinger blir overholdt. I tilfelle av overtredelse skal han uten opphold gi melding¹ til luftfartsmyndigheten.²

¹ Jfr. § 201.

² Jfr. § 212.

§ 92. Planen kan endres på samme måte som bestemt for istandbringelse av ny plan. Lempninger i fastsatte rådighetsinnskrenkinger kan dog foretas uten at forslag blir lagt ut på forhånd.

§ 93. Planen blir stående ved makt til den blir opphevd av departementet¹ eller dens gyldighetstid er utløpt.

I tilfelle av oppheving gjelder bestemmelsene i § 86 tilsvarende.

¹ Samferdselsdepartementet.

§ 94.¹ For område som ikke går inn under noen plan kan Kongen gi bestemmelser om luftfartshindringer. Reglene i § 87 første og annet ledd og tredje ledds første punktum og §§ 88-90 gjelder i så fall tilsvarende, dog slik at utgifter som etter §§ 88-90 skulle påhvile plassens innehaver, bæres av staten.

¹ Jfr. § 196.

E. Andre bestemmelser.

§ 95. Kongen¹ kan gi forskrifter om hvilke landingsplasser som kan brukes til internasjonal eller innenriks luftfart eller til visse arter luftfart ellers.

¹ Samferdselsdepartementet iflg. res. 8 des. 1961.

§ 96. Kongen¹ kan gi forskrifter om adgangen til og ferdsele på landingsplasser og om luftfartøyers opphold på disse.

¹ Samferdselsdepartementet iflg. res. 8 des. 1961.

§ 96 a.¹ Når hensynet til sikkerheten i luftfarten tilsier det, kan kontroll av personer, reisegods og gods som befinner seg på landingsplasser, foretas i samsvar med forskrifter gitt av Kongen.²

¹ Tilføyd ved lov 18 juni 1971 nr. 81, satt i kraft ved res. 16 feb. 1973.

² Gitt ved res. 16 feb. 1973.

§ 97.¹ Kongen kan fastsette² avgifter for benyttelse av landingsplasser som er til allmenn bruk. Kongen kan også fastsette avgifter for andre luftfartsanlegg eller tjenester som stilles til rådighet for eier eller bruker av luftfartøy.

¹ Endret ved lov 11 juni 1976 nr. 80. - Jfr. §§ 170, 175.

² Fastsatt ved res. 8 des. 1961 med senere endringer.

§ 97 a.¹ Med samtykke fra Stortinget kan departementet bestemme at det skal innkreves midler (avgift) fra passasjerer på en statlig landingsplass til spesiell finansiering av bestemte utbyggingstiltak på vedkommende lufthavn. Departementet fastsetter satsenes størrelse og hvilke passasjerkategorier som omfattes av ordningen. Det kan settes vilkår for bruken av midlene (avgiften).

Midlene (avgiften) kan tilfalle et særskilt finansieringsselskap med formål å finansiere et utbyggingstiltak som nevnt i først ledd. Departementet kan gjennomføre kontroll med selskapets virksomhet.

Departementet kan gi bestemmelser om plikt for luftfartøyets eier eller bruker til å medvirke til gjennomføring av ordningen og kan gjennomføre kontroll med at medvirkningen skjer i samsvar med de bestemmelser som er fastsatt.

Bestemmelsene i luftfartsloven §§ 170 og 175 gis tilsvarende anvendelse.

¹ Tilføyd ved lov 16 mars 1984 nr. 8.

§ 98.¹ Landingsplasser og andre luftfartsanlegg til allmenn bruk skal være åpne for utenlandske luftfartøyer på samme vilkår som for norske fartøyer i tilsvarende internasjonal luftfart, når det er sluttet overenskomst om det med vedkommende fremmede stat.

¹ Jfr. § 196.

§ 99.¹ Kongen² fastsetter de vilkår som må oppfylles av tjenstgjørende på landingsplass, ved annet luftfartsanlegg eller for øvrig utenfor luftfartøy i stilling som er av betydning for luftfartens sikkerhet, og gir regler om sertifikat for slik tjeneste.

Kongen kan fastsette at tjenestegjørende som omfattes av første ledd, snarest mulig skal melde fra til luftfartsmyndigheten om forhold som kan ha betydning for spørsmålet om han fremdeles fyller vilkårene for tjenesten. Paragraf 60 første ledds annet punktum³ og annet ledd, gjelder tilsvarende for den som pålegges slik meldeplikt.

¹ Endret ved lov 11 juni 1976 nr. 80.

² Samferdselsdepartementet iflg. res. 8 des. 1961.

³ § 60, annet ledd annet punktum er opphevet ved lov 13 juni 1980 nr. 42.

Kapittel VII. Ervervsmessig luftfartsvirksomhet m.m.

A. Luftruter.

§ 100.¹ For luftfart i ervervsmessig og regelbundet trafikk (rutefart) innenfor norsk område kreves konsesjon fra Kongen.

Kongen kan bestemme² at det for visse arter rutefart skal være tilstrekkelig med tillatelse etter § 107.

¹ Jfr. § 197.

² Bestemt for linjetaxivirksomhet ved res. 23 mai 1975.

§ 101. Konsesjon må bare gis når det finnes forenlig med allmenne hensyn.

§ 102. Konsesjon til å drive rutefart utelukkende innenfor riket kan bare gis til noen som etter § 7 regnes for norsk.

Oppfyller konsesjonshaveren ikke lenger vilkårene etter første ledd, faller konsesjonen bort, om ikke forholdet blir rettet innen en frist som vedkommende departement¹ fastsetter.

Når særlige grunner taler for det, kan Kongen gjøre unntak fra det som er bestemt i denne paragraf.

¹ Samferdselsdepartementet.

§ 103. Konsesjon gis for bestemt tid og på slike vilkår som finnes påkrevd.

§ 104. Staten har rett til helt eller delvis å innløse konsesjonshaverens bedrift i samsvar med reglene i § 80. Kongen kan gjøre unntak fra denne bestemmelse for så vidt angår konsesjon til rutefart mellom Norge og utlandet.

§ 105. Konesjonen kan tilbakekalles dersom konesjonsvilkår, lovbestemmelser eller forskrifter som gjelder for konesjonshaverens virksomhet, på vesentlig måte blir overtrådt under utøving av virksomheten.

§ 106. Ved meddelelse av konesjon kan bestemmelse i dette kapittel fravikes i den utstrekning overenskomst med fremmed stat gjør det påkrevd.

B. Annen luftfartsvirksomhet m.m.

§ 107.¹ Den som innenfor norsk område vil drive annen ervervmessig luftfartsvirksomhet enn rutefart, må ha tillatelse fra vedkommende departement,² om ikke annet blir bestemt av Kongen.³ Når det gjelder skoleflyging, oppvisningsflyging, konkurranseflyging eller annen luftfartsvirksomhet av særlig art, kan Kongen bestemme at slik tillatelse skal kreves selv om virksomheten ikke drives ervervmessig.

For slike tillatelser gjelder bestemmelsene i §§ 101–103, 105 og 106 tilsvarende.

¹ Jfr. § 197.

² Samferdselsdepartementet.

³ Samferdselsdepartementet iflg. res. 8 des. 1961.

§ 108. Kongen¹ kan gi forskrifter om adgangen til å overlate luftfartøy, tilbehør eller reservedeler til en annen til bruk for egen rekning.

¹ Samferdselsdepartementet iflg. res. 8 des. 1961.

Kapittel VIII. Bestemmelser om lufttrafikk m.m.

§ 109.¹ Kongen² gir forskrifter om hva som skal iakttas for å unngå sammenstøt mellom luftfartøyer eller andre luftfartsulykker og ellers for å trygge mot farer og ulemper som følge av luftfart.

¹ Jfr. § 187.

² Samferdselsdepartementet iflg. res. 8 des. 1961.

§ 110.¹ Kongen² kan fastsette flygeveger som luftfartøyer skal følge innenfor norsk område, og gi særlige forskrifter for fartøyer som skal passere rikets grense, således om hvor grensen kan passeres og hvilke landingsplasser fartøyene skal bruke ved avgang eller ankomst.

¹ Jfr. § 187.

² Samferdselsdepartementet iflg. res. 8 des. 1961.

§ 111.¹ Når hensynet til den offentlige orden eller sikkerhet krever det, kan vedkommende myndighet pålegge et luftfartøy å lande. Landingen skal foretas snarest mulig. Er ikke annen anvisning gitt, skal fartøyet lande på nærmeste, innenlandske landingsplass til allmenn bruk hvor landing er mulig.

Kommer et fartøy inn i et område hvor luftfart er forbudt,² skal fartøyet uten opphold forlate området, på hurtigste måte underrette

vedkommende myndighet og, for så vidt myndigheten ikke gir annen anvisning, lande på nærmeste innenlandske landingsplass til allmenn bruk hvor landing er mulig.

Etterkommer et fartøy ikke bestemmelsene i første eller annet ledd, kan vedkommende myndighet ved tvangsmidler hindre fartøyet i å fortsette flygingen.

1 Jfr. § 188.

2 Jfr. §§ 5, 75.

§ 112.¹ Krigsmateriell må ikke føres med luftfartøy uten tillatelse fra vedkommende departement.² Kongen gir forskrifter² om hva som skal forstås med krigsmateriell og kan gjøre unntak fra bestemmelsen i første punktum.

Kongen³ kan av hensyn til den offentlige orden eller sikkerhet forby eller gi regulerende forskrifter om føring av annet gods enn krigsmateriell.

Kongen⁴ kan forby eller gi regulerende forskrifter om adgangen til å medføre og bruke fotografiapparater i luftfartøy.

1 Jfr. § 189.

2 Fastsatt ved res. 8 des. 1961.

3 Samferdselsdepartementet iflg. res. s.d. Se res. 20 aug. 1971 om forbud mot å medføre våpen m.v.

4 Forsvarsdepartementet iflg. res. s.d.

§ 113.¹ For så vidt forholdet ikke er regulert ved særskilt lovbestemmelse,² fastsetter Kongen³ hvilke fartøydokumenter et luftfartøy skal ha, i hvilken utstrekning de skal medføres ombord, og hvorledes de skal opprettes, føres og oppbevares.

1 Jfr. §§ 67, 193.

2 Jfr. §§ 22, 46.

3 Samferdselsdepartementet iflg. res. 8 des. 1961.

§ 114. Enhver som det har rettslig interesse for, kan kreve å bli kjent med innholdet av fartøydokumenter.

§ 115.¹ Kongen² gir forskrifter om i hvilken utstrekning de som gjør tjeneste på luftfartøy, skal ha med seg sertifikater og andre dokumenter.

1 Jfr. § 193.

2 Samferdselsdepartementet iflg. res. 8 des. 1961.

§ 116.¹ Vedkommende myndighet har rett til å undersøke luftfartøyer og kontrollere fartøydokumentene og de dokumenter som de tjenstgjørende ombord skal være forsynt med.

1 Jfr. § 199.

Kapittel IX. Befordring med luftfartøy.¹

¹ Se §§ 2 og 235 med note 2.

A. Omfang.

§ 117. Bestemmelsene i dette kapittel gjelder befordring med luftfartøy av passasjerer, reisegods eller gods når befordringen utføres mot vederlag. Utføres befordringen av et luftfartsforetak, gjelder kapitlets regler også når befordringen skjer uten vederlag.

§ 118.¹ Kapitlet gjelder ikke postbefordring.

Bestemmelsene om befordringsdokumenter i §§ 119–125 gjelder ikke når befordringen utføres under usedvanlige forhold og faller utenfor vanlig luftfartsvirksomhet.

¹ Jfr. § 152.

B. Befordringsdokumenter.

§ 119.¹ (billett). Ved befordring av passasjerer skal det utstedes billett, og denne skal inneholde:

- a) opplysning om avgangsstedet og bestemmelsesstedet;
- b) dersom avgangsstedet og bestemmelsesstedet ligger i samme stat, men ett eller flere mellomlandingssteder i en annen stat er avtalt, opplysning om minst ett slikt mellomlandingssted;
- c) et varsel om at befordringen kan være underkastet Varsjavakonvensjonen² eller en lov av tilsvarende innhold, og at denne konvensjon eller lov i regelen begrenser fraktførerens ansvar for personskade og for tap av eller skade på reisegods.

Billetten gjelder som bevis for avslutningen av fraktavtalen og vilkårene for befordringen, om ikke annet blir godtgjort.

Er billett ikke utstedt, eller har den ikke det foreskrevne innhold, eller er den kommet bort, er fraktavtalen likevel gyldig. Men er passasjerer med fraktførerens samtykke kommet ombord i luftfartøyet uten at billett er utferdiget, eller inneholder ikke billetten det varsel som er foreskrevet i første ledd bokstav c), kan ikke fraktføreren påberope ansvarsbegrensning etter reglene i § 138.

¹ Endret ved lov 10 juni 1966 nr. 6. – Jfr. §§ 118, 149, 150.

² Se § 151.

§ 120.¹ (reisegodsbevis). Ved befordring av innskrevet reisegods skal reisegodsbevis utferdiges. Er reisegodsbeviset ikke heftet sammen med eller inntatt i en passasjerbillett som fyller kravene i § 119 første ledd, skal det inneholde:

- a) opplysning om avgangsstedet og bestemmelsesstedet;
- b) dersom avgangsstedet og bestemmelsesstedet ligger i samme stat, men ett eller flere mellomlandingssteder i en annen stat er avtalt, opplysning om minst ett slikt mellomlandingssted;

c) et varsel om at befordringen kan være underkastet Varsjavakonvensjonen² eller en lov av tilsvarende innhold, og at denne konvensjon eller lov i regelen begrenser fraktførerens ansvar for tap av eller skade på reisegods.

Reisegodsbeviset gjelder som bevis for at reisegodset er innskrevet og for fraktavtalens vilkår for befordringen, om ikke annet blir godtgjort.

Er reisegodsbevis ikke utstedt, eller har det ikke det foreskrevne innhold, eller er det kommet bort, er fraktavtalen likevel gyldig. Men har fraktføreren mottatt reisegods i sin varetekt uten at reisegodsbevis er utstedt, eller inneholder reisegodsbeviset ikke det varsel som er foreskrevet i første ledd bokstav c), og det heller ikke er vedheftet eller inntatt i en passasjerbillett som fyller kravene i § 119 første ledd bokstav c), kan ikke fraktføreren pårope ansvarsbegrensning etter § 138 annet ledd.

1 Endret ved lov 10 juni 1966 nr. 6. - Jfr. §§ 118, 149, 150.

2 Se § 151.

§ 121. (luftfraktbrev). Ved godsbefordring kan fraktføreren kreve at avsenderen utferdiger og leverer ham et dokument betegnet som luftfraktbrev, og avsenderen kan kreve at fraktføreren tar imot dokumentet.

Er luftfraktbrev ikke utferdiget, eller har det ikke det foreskrevne innhold eller er det kommet bort, er befordringsavtalen likevel gyldig.

§ 122. Luftfraktbrevet utferdiges av avsenderen i tre eksemplarer som leveres til fraktføreren sammen med godset. Det første eksemplar skal være påtegnet for fraktføreren og underskrives av avsenderen. Det annet eksemplar skal være påtegnet for mottakeren og underskrives både av avsenderen og fraktføreren. Dette eksemplar skal følge med godset. Det tredje eksemplar underskrives av fraktføreren og leveres tilbake til avsenderen etter at godset er mottatt.

Fraktførerens underskrift skal påføres luftfraktbrevet før godset blir innlastet i fartøyet. Den kan erstattes av stempel. Avsenderens underskrift kan være trykt eller erstattet av stempel.

Har fraktføreren utferdiget luftfraktbrevet etter begjæring av avsenderen, anses han for å ha gjort det på avsenderens vegne, om ikke annet blir godtgjort.

§ 123. Fraktføreren kan kreve at avsenderen utferdiger særskilte luftfraktbrev når befordringen omfatter flere kulli.

§ 124.¹ Luftfraktbrevet skal inneholde:

- a) opplysning om avgangsstedet og bestemmelsesstedet;
- b) dersom avgangsstedet og bestemmelsesstedet ligger i samme stat, men ett eller flere mellomlandingssteder i en annen stat er avtalt, opplysning om minst ett slikt mellomlandingssted;

c) et varsel om at befordringen kan være underkastet Varsjakkonvensjonen² eller en lov av tilsvarende innhold, og at denne konvensjon eller lov i regelen begrenser fraktførerens ansvar for tap av eller skade på gods.

1 Endret ved lov 10 juni 1966 nr. 6. - Jfr. §§ 149, 150.

2 Se § 151.

§ 125.¹ Er gods med fraktførerens samtykke blitt innlastet uten at luftfraktbrev er utferdiget, eller inneholder luftfraktbrevet ikke det varsel som er nevnt i § 124 bokstav c), kan ikke fraktføreren påberope ansvarsbegrensning etter § 138 annet ledd.

1 Endret ved lov 10 juni 1966 nr. 6.

§ 126. Avsenderen plikter å erstatte skade som fraktføreren eller noen som denne er ansvarlig overfor, lider som følge av at avsenderens opplysninger om godset i luftfraktbrevet ikke har det foreskrevne innhold eller er uriktige eller ufullstendige.

§ 127. Luftfraktbrevet gjelder som bevis for avslutningen av fraktavtalen, mottakelsen av godset og vilkårene for befordringen, om ikke annet blir godtgjort.

Luftfraktbrevets opplysninger om godsets vekt, dimensjoner, pakning og stykketall anses riktige, om ikke annet blir godtgjort. Andre opplysninger i luftfraktbrevet om godsets mengde, rominnhold eller tilstand gjelder derimot ikke som bevis overfor fraktføreren, med mindre han har undersøkt riktigheten i nærvær av avsenderen og bekreftet dette ved påskrift på luftfraktbrevet, eller opplysningene gjelder godsets synlige tilstand.

C. Rådighet over godset og utlevering av godset.

§ 128.¹ Når avsenderen oppfylder sine forpliktelser etter fraktavtalen, har han rett til å rå over godset ved å ta det tilbake på avgangs- eller bestemmelseslandingsplassen, ved å stanse det i tilfelle av landing underveis, ved å la det utlevere - på bestemmelsesstedet eller underveis - til en annen enn den mottaker som er oppgitt i luftfraktbrevet, eller ved å kreve det sendt tilbake til avgangslaningsplassen. Sin rådighet over godset kan avsenderen dog bare utøve når det ikke medfører skade for fraktføreren eller andre avsendere, og han må erstatte de kostnader som påløper. Kan avsenderens ordre ikke utføres, skal fraktføreren straks underrette ham.

Utfører fraktføreren avsenderens ordre uten å bli forevist det eksemplar av luftfraktbrevet som ble levert til avsenderen, er fraktføreren ansvarlig for den skade som derved måtte påføres rette innehaver av luftfraktbrevet, men med regress mot avsenderen.

Avsenderens rett opphører samtidig med at mottakerens rett etter 129 inntreer. Nekter mottakeren å ta imot fraktbrevet eller godset, eller kan han ikke treffes, trer avsenderen igjen inn i sin rett til å råde over godset.

1 Jfr. § 131.

§ 129.¹ Når godset er kommet fram til bestemmelsesstedet, kan mottakeren, bortsett fra de tilfelle som er nevnt i § 128, kreve at fraktføreren skal utlevere luftfraktbrevet og godset til ham mot at han betaler de skyldige beløp og ellers oppfyller de befordringsvilkår som er nevnt i luftfraktbrevet.

Fraktføreren skal underrette mottakeren så snart godset er kommet fram, om ikke annet er avtalt.

1 Jfr. § 131.

§ 130.¹ Innrømmer fraktføreren at godset er tapt, eller er det ikke kommet fram senest 7 dager etter at det skulle ha vært framme, kan mottakeren overfor fraktføreren gjøre gjeldende de rettigheter som fraktavtalen gir ham.

1 Jfr. § 131.

§ 131. Enhver avtale som avviker fra bestemmelsene i §§ 128, 129 eller 130 er ugyldig, dersom den ikke er inntatt i luftfraktbrevet.

§ 132. Avsenderen plikter å gi de opplysninger og vedlegge luftfraktbrevet de dokumenter som trengs for å oppfylle toll-, avgift- og politiforskrifter før godset kan utleveres til mottakeren. Han er overfor fraktføreren ansvarlig for skade som følger av at disse opplysninger eller dokumenter mangler eller er ufullstendige eller ikke forskriftsmessige, med mindre fraktføreren eller hans folk har gjort seg skyldig i feil eller forsømmelse.

Fraktføreren plikter ikke å undersøke om opplysningene og dokumentene er riktige og fullstendige.

D. Fraktførerens ansvar.

§ 133.¹ Blir en passasjer drept eller skadd på legeme eller helse, er fraktføreren ansvarlig, såframt den hendelse som har forårsaket skaden, er inntruffet ombord i luftfartøyet eller i sammenheng med at passasjeren går ombord eller forlater fartøyet.

1 Jfr. §§ 136-138.

§ 134.¹ Blir innskrevet reisegods eller gods skadd, eller går det helt eller delvis tapt, er fraktføreren ansvarlig såframt den hendelse som har forårsaket skaden, er inntruffet mens godset var i fraktførerens varetekt enten på landingsplass, ombord i luftfartøy eller ved landing utenfor landingsplass på hvilket som helst annet sted.

Omfatter fraktavtalen også befording til lands eller til vanns utenfor en landingsplass ved innlasting, utlevering eller omlasting, skal skaden formodes å være forårsaket ved en hendelse som er inntruffet i det tidsrom som er nevnt i første ledd, om ikke annet blir godtgjort.

1 Jfr. §§ 136-138.

§ 135.¹ Fraktføreren er ansvarlig for skade som følge av forsinkelse ved luftbefordring av reisende, innskrevet reisegods eller gods.

1 Jfr. §§ 136-138.

§ 136. Fraktføreren er fri for ansvar dersom han beviser at han selv og hans folk har tatt alle nødvendige forholdsregler for å unngå skaden, eller at dette ikke har vært mulig for dem.

§ 137.¹ Beviser fraktføreren at skadelidte ved egen skyld har medvirket til skaden, kan erstatningen nedsettes eller helt bortfalle etter de ellers gjeldende regler.

1 Jfr. strl.ikrl. § 25.

§ 138.¹ Med mindre høyere beregningsbeløp følger av § 138 a eller tilsvarende ordning i fremmed stat, er fraktførerens ansvar ved befording av passasjerer for hver enkelt begrenset til 16.600 spesielle trekkrettigheter (SDR). Ved særlig avtale mellom fraktføreren og passasjerer kan en høyere ansvarsgrense fastsettes.

Ved befording av innskrevet reisegods eller gods er fraktførerens ansvar begrenset til 17 SDR pr. kg. Har passasjerer eller avsenderen, da godset ble overlatt til fraktføreren, oppgitt en særlig interesse som knytter seg til levering på bestemmelsesstedet, og betalt det frakttilllegg som måtte være fastsatt, gjelder det oppgitte beløp som grense for fraktførerens ansvar, om han ikke godtgjør at det overstiger passasjerens eller avsenderens virkelige interesse i avleveringen. I tilfelle hvor tap, skade eller forsinkelse rammer en del av innskrevet reisegods eller av gods eller noe av innholdet, skal bare den samlede vekt av vedkommende kolli legges til grunn ved fastsettingen av grensen for fraktførerens ansvar. Dersom tapet, skaden eller forsinkelsen nedsetter verdien av andre kolli som omfattes av samme reisegodsbevis eller luftfraktbrev, skal også den samlede vekt av disse kolli tas med ved fastsettingen av grensen for ansvaret.

For ting som passasjerer beholder i sin egen varetekt, er fraktførerens ansvar begrenset til 332 SDR for hver passasjer.

Sakskostnader kan tilkjennes saksøkeren uten hinder av ansvarsgrensen i denne paragraf. Dette gjelder likevel ikke hvis fraktføreren innen 6 måneder fra tidspunktet for skadehendingen eller innen saksanlegget skriftlig har tilbudt skadelidte en erstatning som ikke er mindre enn domsbeløpet bortsett fra sakskostnadene.

Med «spesiell trekkrettighet» (SDR) menes her den spesielle trekkrettighet som er fastsatt av Det internasjonale valutafond. I tilfelle søksmål skal ansvarsgrensene reknes til norske penger etter kronens verdi uttrykt i spesielle trekkrettigheter på dagen for domsavsigelsen.

1 Endret ved lover 20 feb. 1976 nr. 3, 12 mai 1978 nr. 20. - Jfr. §§ 138 a-141.

§ 138 a.¹ Ved passasjerbefordring som utføres av luftfartsforetak, er ansvaret for hver enkelt begrenset til 100.000 spesielle trekkrettigheter (SDR). § 138 femte ledd gjelder tilsvarende. Ved særlig avtale mellom fraktføreren og passasjereren kan en høyere ansvarsgrense fastsettes.

Dersom en befordring bare delvis utføres av norsk luftfartsforetak, får ansvarsgrensen i første ledd bare anvendelse for den del av befordringen som er utført av foretaket.

Norsk luftfartsforetak skal i billetten eller befordringsvilkårene angi at det vil være ansvarlig opptil det beløp som er angitt i første ledd, når befordringen utføres av foretaket.

1 Tilføyd ved lov 20 feb. 1976 nr. 3, endret ved lov 31 mai 1985 nr 39 (i kraft 1 juli 1985). - Jfr. § 235.

§ 139. Ethvert forbehold som tilsikter å fritta fraktføreren for ansvar eller å fastsette en lavere ansvarsgrense enn bestemt i § 138, er ugyldig.

Ved godsbeffordring kan dog forbehold tas for tap eller skade som følge av godsets egen beskaffenhet eller feil ved godset.

§ 140. De ansvarsgrenser som er fastsatt i § 138, gjelder ikke dersom det bevises at skaden er voldt av fraktføreren selv eller hans folk i tjenesten enten med vilje eller grovt uaktsomt med forståelse av at skade sannsynligvis ville bli voldt.

§ 141. Blir fraktførerens folk saksøkt for skade som de har voldt i tjenesten ved en mindre grad av uaktsomhet enn nevnt i § 140, skal den samlede erstatning som kan ilegges dem og fraktføreren, ikke overstige den grense som gjelder for ham.

§ 142. Mottas innskrevet reisegods eller gods uten klage fra mottakerens side, formodes godset å være utlevert i god stand og overensstemmende med befordringsdokumentet, om ikke annet blir godtgjort.

Er godset skadd eller delvis tapt, må mottakeren klage om det til fraktføreren umiddelbart etter at skaden eller tapet er oppdaget, og senest innen 7 dager for reisegods og 14 dager for gods, regnet fra mottakelsen. Ved forsinkelse må det klages senest innen 21 dager fra den dag da godset ble stilt til rådighet for mottakeren.

Klage skal gis ved påtegning på befordringsdokumentet eller ved brev avsendt innen fristens utløp.

§ 143. Blir klage om skaden ikke gitt innen den frist som følger av § 142, faller ethvert krav mot fraktføreren bort, med mindre han har handlet svikaktig.

§ 144.¹ Erstatningssøksmål etter dette kapittel må reises enten på fraktførerens bosted eller på det sted hvor bedriften har sitt hovedsete eller den forretningsavdeling som har sluttet fraktavtalen, eller på bestemmelsesstedet.

Søksmål må reises ved norsk domstol eller domstol i en annen konvensjonstat, med mindre avgangsstedet eller bestemmelsesstedet etter fraktavtalen ligger i en stat som ikke er tilsluttet Varsjavakonvensjonen.²

¹ Jfr. § 148.

² Se § 151.

§ 145. Erstatningskrav etter dette kapittel faller bort om ikke søksmål er reist innen 2 år reknet fra luftfartøyets ankomst til bestemmelsesstedet eller fra den dag da det skulle ha kommet fram eller da befordringen ble avbrutt.

§ 146. Skal en befordring, som etter en eller flere fraktavtaler utgjør en enhet, utføres av flere fraktførere etter hverandre, er enhver fraktfører som mottar den reisende, det innskrevne reisegods eller godset, ansvarlig for den del av befordringen som det påhviler ham å utføre.

Ved befordring av innskrevet reisegods eller av gods kan avsenderen også holde seg til den første fraktfører, og den som har rett til å kreve utlevering, til den siste fraktfører, selv om skaden, tapet eller forsinkelsen er inntruffet mens godset var i en annen fraktførers varetekt. Er to fraktførere ansvarlige, hefter de solidarisk.

E. Befordring utført av en annen fraktfører enn den som har sluttet fraktavtalen.¹

¹ Tilføyet ved lov 10 juni 1966 nr. 6.

§ 146 a.¹ Bestemmelsene i §§ 146 b–146 f gjelder når en befordring blir helt eller delvis utført av en annen fraktfører enn den som har sluttet fraktavtalen, med mindre det godtgjøres at dette er skjedd uten den avtalesluttende fraktførers samtykke.

Bestemmelsene i §§ 146 c, 146 e og 146 f gjelder bare den del av befordringen som ikke utføres av den avtalesluttende fraktfører.

¹ Tilføyet ved lov 10 juni 1966 nr. 6 (se lovens II).

§ 146 b.¹ Både den fraktfører som har sluttet fraktavtalen og den fraktfører som helt eller delvis utfører den, skal anses som fraktførere i forhold til reglene i dette kapittel. For den avtalesluttende fraktfører gjelder dette hele befordringen, men for den utførende fraktfører bare for så vidt angår den del av befordringen som han utfører.

¹ Tilføyet ved lov 10 juni 1966 nr. 6 (se lovens II).

§ 146 c.¹ Ved bedømmelsen av en fraktførers ansvar skal handinger og unnlaterer av den annen fraktfører eller av dennes folk i tjenestehans anses å ha samme virkning som hans egne handlinger og unnlaterer. Dette skal likevel ikke i noe tilfelle medføre at den utførende fraktførers ansvar overstiger de grenser som er fastsatt i § 138.

Har den avtalesluttende fraktfører påtatt seg forpliktelser ut over dem som er fastsatt i dette kapittel, eller har passasjer eller avsender oppgitt en særlig interesse i samsvar med § 138 annet ledd, får dette ikke virkning i forhold til den utførende fraktfører med mindre det er godtatt av ham.

1 Tilføyet ved lov 10 juni 1966 nr. 6 (se lovens II).

§ 146 d.¹ Melding eller klage som i samsvar med bestemmelsene i dette kapittel rettes til den ene fraktfører, får virkning også i forhold til den annen. Ordre som nevnt i § 128 får ikke virkning med mindre den er gitt til den avtalesluttende fraktfører.

1 Tilføyet ved lov 10 juni 1966 nr. 6 (se lovens II).

§ 146 e.¹ Den avtalesluttende og den utførende fraktfører og deres folk i tjenesten er til sammen ikke ansvarlig ut over det høyeste erstatningsbeløp som noen av fraktførerne svarer for. Hver enkelt har bare ansvar opp til den grense som gjelder for ham.

1 Tilføyet ved lov 10 juni 1966 nr. 6 (se lovens II).

§ 146 f.¹ Erstatningssøksmål kan, uansett om det rettes mot begge fraktførere eller bare den ene av dem, reises ved domstol som etter § 144 er kompetent i sak mot den avtalesluttende fraktfører, eller ved domstol på den utførende fraktførers bosted eller på det sted hvor hans bedrift har sitt hovedsete.

Blir søksmål reist mot bare den ene fraktfører og vil denne, om han taper, gjøre regresskrav gjeldende mot den annen, kan han dra regresskravet inn i saken i samsvar med tvistemålslovens § 69 uten hensyn til om det er vernet for det etter de alminnelige regler.

1 Tilføyet ved lov 10 juni 1966 nr. 6 (se lovens II).

F. Andre bestemmelser.

§ 147. (Sammensatt befordring.) Ved befordring som delvis utføres med luftfartøy og delvis med annet befordringsmiddel, gjelder dette kapittel bare luftbefordringen.

Vilkårene for de andre befordringsmåter kan inntas i luftbefordringsdokumentet.

§ 148.¹ Forbehold i fraktavtalen og særlige avtaler forut for skaden er ugyldige for så vidt de går ut på at tvist skal avgjøres etter en lov som avviker fra denne lovs bestemmelser om befordringen eller ved annet vernet enn fastsatt i dette kapittel.

Ved godsbefordring kan det dog uten hinder av første ledd avtales at tvist skal avgjøres ved voldgift på et sted som er rett verneting etter § 144, forutsatt at saken skal avgjøres i samsvar med Varsjava-konvensjonens² bestemmelser i den utstrekning befordringen omfattes av konvensjonen. Likeledes kan det ved godsbefordring i tilfelle som nevnt i § 146 a avtales at tvist skal avgjøres ved voldgift på et sted som er rett verneting etter § 146 f, forutsatt at saken skal avgjøres i samsvar med Guadalajarakonvensjonens² bestemmelser i den utstrekning befordringen omfattes av denne konvensjon.

1 Endret ved lov 10 juni 1966 nr. 6 (se lovens II).

2 Se § 151.

§ 149. For befordringsdokument som utstedes utenfor riket eller som gjelder internasjonal befordring, skal varsel som nevnt i § 119 første ledd bokstav c, § 120 første ledd bokstav c eller § 124 bokstav c anses oppfylt, når dokumentet inneholder varsel om at befordringen kan være underkastet Varsjavakonvensjonen¹ og at denne i regelen begrenser fraktførerens ansvar i de tilfelle som vedkommende lovbestemmelse omhandler.

Ligger ved internasjonal luftbefordring det avtalte avgangssted eller bestemmelsessted i en stat som ikke er tilsluttet Varsjavakonvensjonen, har fraktføreren rett til ansvarsbegrensning etter § 138, selv om varsel som nevnt i første ledd ikke er gitt.

1 Se § 151.

§ 150. For innenriks luftbefordring uten avtalt mellomlanding i fremmed stat kan departementet¹ godkjenne at de befordringsdokumenter som omhandles i §§ 119, 120 og 124, blir utstedt i annen form enn der bestemt.

1 Samferdselsdepartementet.

§ 151.¹ Med Varsjavakonvensjonen forstås den overenskomst om internasjonal luftbefordring som ble undertegnet i Varsjava 12. oktober 1929, slik den er endret ved protokoll avsluttet i Haag 28. september 1955.

Med Guadalajara-konvensjonen forstås den tilleggsoverenskomst til Varsjavakonvensjonen som ble undertegnet i Guadalajara 18 september 1961 om internasjonal luftbefordring utført av en annen person enn den avtalesluttende fraktfører.

1 Endret ved lov 10 juni 1966 nr. 6.

§ 152. Har en stat tatt forbehold som omhandlet i Haag-protokollen av 28. september 1955 artikkel XXVI, gjelder reglene i dette kapittel ikke luftbefordring som utføres for statens militære myndigheter med et der i staten registrert luftfartøy, såframnt fartøyets hele lasteevne er reservert av disse myndigheter eller for deres rekning.

Reglene i dette kapittel gjelder heller ikke internasjonal luftbefordring som utføres direkte av en stat, eller av territorium for hvis utenriksanliggender den svarer, såframt staten ved ratifikasjonen eller tiltredelsen av Varsjavakonvensjonen av 12. oktober 1929 har tatt forbehold etter tilleggsprotokollen til konvensjonens artikkel 2.

Kapittel X. Skadeserstatning og forsikring.

§ 153.¹ Skjer det som følge av at et fartøy brukes til luftfart skade på person eller ting utenfor fartøyet, er eieren eller i tilfelle den bruker som nytter fartøyet for egen rekning, erstatningspliktig selv om irgen har skyld i skaden.

¹ Jfr. §§ 154-156.

§ 154. Regelen i § 153 gjelder ikke skade på person eller ting innenfor området av en godkjent landingsplass.¹

¹ Jfr. § 83.

§ 155.¹ Erstatning kan ikke kreves etter § 153 når skade idte forsettlig eller grovt uaktsomt har medvirket til skaden.

¹ Jfr. strl.ikrl. § 25.

§ 156. Volder et fartøy skade på annet luftfartøy eller på person eller ting i slikt fartøy, gjelder ikke regelen i § 153.

§ 157. Voldes en skade av to eller flere luftfartøyer hefter de erstatningspliktige etter § 153 solidarisk. Retten avgjør hvor stor del av erstatningen hver av dem skal kunne kreve tilbake hos de andre.

§ 158. Bestemmelsene foran i dette kapittel gjør ingen innskrenkning i erstatningskrav som måtte følge av alminnelige ertatningsregler.

§ 159. Blir noen som har gjort tjeneste på luftfartøy, kjent erstatningspliktig for skade som er oppstått ved luftfart og skyldes hans feil eller forsømmelse i tjenesten, kan retten sette ned erstatningsbeløpet under hensyn til den utviste skyld, skadens størrelse og forholdene ellers. Det som her er bestemt, gjelder tilsvarende for tjenstgjørende på bakken i stilling av betydning for luftfartsikkerheten.

§ 160.¹ Når ikke annet blir bestemt av Kongen, skal det for fartøy som brukes til luftfart etter denne lov, foreligge godkjent forsikring eller annen sikkerhet til dekning av erstatningsplikt som nevnt i § 153.

Kongen² kan bestemme at det også skal foreligge godkjent forsikring eller annen sikkerhet til dekning av skade som volder personer eller ting i vedkommende luftfartøy eller i samband med at de går eller føres ombord eller forlater eller føres fra fartøyet, eller skade som volder innskrevet gods mens fraktføreren har ansvaret etter kapittel IX.

Kongen² kan gi nærmere forskrifter om forsikring eller sikkerhetstillegg, herunder om virkningen av at forsikringen eller sikkerheten ikke holdes i kraft.

1 Jfr. § 181.

2 Samferdselsdepartementet iflg. res. 8 des. 1961.

Kapittel XI. Luftfartsulykker.

A. Redningstjeneste.

§ 161.¹ Kongen² gir forskrifter om ettersøknings- og redningstjeneste i tilfelle hvor luftfartøy er saknet, i nød eller forulykket. Herunder kan gis bestemmelser om plikt for enkeltpersoner, bedrifter og organisasjoner til å medvirke ved forberedelsen og gjennomføringen av ettersøknings- og redningstiltak, og om godtgjøring for slik medvirkning.

1 Jfr. § 200.

2 Samferdselsdepartementet iflg. res. 8 des. 1961.

§ 162. Når det finnes grunn til det og internasjonal overenskomst ikke er til hinder, kan vedkommende departement¹ pålegge fartøyets eier eller bruker å erstatte helt eller delvis statens utgifter til ettersøking av saknet fartøy. Det samme gjelder redningsutgifter for så vidt de ikke blir dekket ved bergelønn.

1 Samferdselsdepartementet.

B. Berging.

§ 163.¹ Den som berger eller medvirker til å berge et luftfartøy som er i nød eller forulykket, ombordværende gods eller noe som har hørt til fartøyet eller godset, har krav på bergelønn etter reglene i sjøfartsloven av 20. juli 1893 kapittel 9, enten bergingen er foregått til sjøs, til lands eller i luften. Rett til andel i bergelønnen har også den som har reddet eller medvirket til redning av menneskeliv fra fartøyet under den nød som har gitt anledning til bergingen.

Godtgjøring kan også kreves for ekstraordinære utgifter som har vært nødvendige for å bevare fartøyet eller gods fra fartøyet. De i første ledd nevnte regler om berging gjelder tilsvarende for slik godtgjøring.

Dersom arbeidet er avsluttet her i riket, har fordringshaveren tilbakeholdsrett og panterett i fartøyet eller godset med prioritet foran alle andre rettigheter. Er det flere slike panterettigheter, går de som grunner seg på en senere hendelse foran de som grunner seg på en tidligere. Eieren av gods har ikke personlig ansvar for fordringen.

Panteretten i gods faller bort når dette utleveres, og panteretten i fartøyet etter 3 måneder dersom den ikke er anmerket i registeret og beløpet godkjent eller sak reist om panteretten. Søksmål kan reises på det sted hvor arbeidet er avsluttet, eller hvor fartøyet eller godset er.

1 Jfr. § 40.

C. Undersøkelse av luftfartsulykker m.m.

§ 164. Inntreffer ved bruken av et fartøy en luftfartsulykke som medfører at noen avgår ved døden eller at det skjer betydelig skade på person, på fartøyet eller på eiendom utenfor fartøyet, skal den myndighet Kongen bestemmer,¹ foreta undersøkelse. Det samme gjelder når det har vært alvorlig fare for slik ulykke, eller det har inntruffet noe som tyder på vesentlig feil ved fartøyet eller bakkjetjenesten.

¹ Flyhavarikommisjonen iflg. res. 8 des. 1961 (jfr. tidl. res. 21 sept. 1956). Jfr. forskrifter fastsatt ved res. 22 des. 1978 (med fullmakt for Samferdselsdept.)

§ 165.¹ Enhver plikter på forlangende å gi undersøkelsesmyndigheten de opplysninger han sitter inne med om forhold som kan være av betydning for undersøkelsen.

Myndigheten har rett til å nytte privat grunn og kan kreve å få undersøke og ta i besittelse fartøy, vrakrester, dokumenter og andre ting i den utstrekning den trenger det for å kunne utføre sitt verv. Den kan påby legeundersøkelse etter reglene i § 71 tredje ledd. Om nødvendig kan myndigheten kreve hjelp av politiet.

Myndigheten kan også, om det finnes nødvendig for undersøkelsen, kreve bevisopptak etter reglene i lov om rettergangsmåten for tvistemål.²

Myndigheten skal i samsvar med nærmere forskrifter som Kongen³ gir, så vidt mulig underrette fartøyets eier og - om fartøyet brukes av en annen enn eieren - dets bruker, samt forsikreren og andre som saken angår, om undersøkelsen og gi dem adgang til innen undersøkelsen avsluttes å framkomme med det de finner påkrevd for å vareta sitt tarv. De interesserte har rett til, i den utstrekning det kan skje uten hinder for undersøkelsen, å være til stede ved denne og gjøre seg kjent med dokumentene.

¹ Jfr. §§ 199, 201.

² Se dens kap. 20.

³ Samferdselsdepartementet iflg. res. 8 des. 1961. Jfr. forskrifter gitt ved res. 22 des. 1978 (med fullmakt for Samferdselsdept.)

§ 166.¹ Den som blir vitne til en luftfartsulykke, skal straks melle fra til nærmeste politimyndighet eller luftfartsmyndigheten, dersom han ikke etter forholdene har grunn til å anta at slik melding er unødvendig. Det samme gjelder den som finner et luftfartøy, deler av et luftfartøy eller andre ting under forhold som tyder på at det har inntruffet en luftfartsulykke.

¹ Jfr. § 201.

§ 167.¹ Et luftfartøy som er forulykket, vrakrester eller andre ting fra et slikt fartøy og spor etter ulykken må ikke fjernes eller røres uten tillatelse av undersøkelsesmyndigheten eller politiet, med mindre det er nødvendig for å redde eller avverge fare for liv eller eiendom eller for å hindre at noe som kan ha betydning for undersøkelsen, går til grunne eller forsvinner.

1 Jfr. § 199.

§ 168. Dersom et luftfartøy som er forulykket, eller vrakrester eller andre ting fra et slikt fartøy er til hinder for den alminnelige ferdsel eller på annen måte til ulempe for allmennheten eller er til fare for folk eller eiendom, og eieren ikke fjerner det eller på annen måte retter forholdet, kan politiet sette ham en frist til å gjøre det. Oversittes fristen, kan politiet la det nødvendige foreta på eierens bekostning.

Er eieren ukjent, eller er det av hensyn til ferdselen eller av annen grunn nødvendig å skride inn straks, kan politiet sette i verk tiltak som nevnt i første ledd uten at det gis eieren noen frist.

Kapittel XII. Forskjellige bestemmelser.

§ 169.¹ Er det når en flyging skal påbegynnes, grunn til å anta at luftfartøyet ikke er luftdyktig eller behørig bemannet, eller at det for øvrig aktes brukt i strid med denne lov eller forskrifter gitt med heimel i den, kan flygingen forbys og fartøyet om nødvendig hindres i å forlate landingsplassen. Beslutning om dette treffes av luftfartsmyndigheten² eller av noen som den gir fullmakt; i siste tilfelle skal beslutningen uten opphold forelegges for luftfartsmyndigheten til prøving.

1 Jfr. § 198.

2 Jfr. § 212.

§ 170.¹ Innehaveren av en landingsplass til allmenn bruk kan hindre et luftfartøy i å forlate plassen så lenge avgiften² for fartøyet's benyttelse av plassen ikke blir betalt eller tilstrekkelig sikkerhet stilt. Det samme gjelder når avgift for andre luftfartsanlegg eller tjenester som er stilt til rådighet for eier eller bruker av luftfartøy ikke blir betalt eller tilstrekkelig sikkerhet stilt.

1 Endret ved lov 11 juni 1976 nr. 80.

2 Jfr. §§ 97, 175.

§ 171.¹ Kongen² kan av hensyn til luftfartens sikkerhet gi forskrifter om behandling, oppbevaring og levering av drivstoff og annet som brukes til utrusting av luftfartøyer, og om tilsyn med at bestemmelsene blir overholdt.

1 Jfr. § 199.

2 Samferdselsdepartementet iflg. res. 8 des. 1961.

§ 172.¹ Eier eller bruker av luftfartøy og innehaver av godkjent landingsplass eller annet luftfartsanlegg plikter å gi slike opplysninger som luftfartsmyndigheten forlanger for å kunne utføre sine gjøremål. Det samme gjelder innehaver av godkjent bedrift som nevnt i § 52 eller av annen virksomhet som drives med godkjenning eller tillatelse etter denne lov eller forskrifter gitt med heimel i den.

Opplysningene kan meddeles videre i den utstrekning det er nødvendig som følge av internasjonal overenskomst. For øvrig kan de meddeles videre eller offentliggjøres i den utstrekning de ikke inneholder forretnings- eller driftshemmeligheter. Når den som mener å ha krav på hemmelighold, har gjort innvending mot at opplysningene meddeles videre eller offentliggjøres, må dette bare skje etter særskilt avgjørelse av vedkommende departement.²

De som i stillings medfør får kjennskap til opplysningene, har taushetsplikt³ i den utstrekning opplysningene ikke må meddeles videre eller offentliggjøres.

1 Endret ved lov 28 mars 1969 nr. 16. - Jfr. §§ 173 og 201.

2 Samferdselsdepartementet.

3 Jfr. strl. § 121.

§ 173.¹ Stortinget kan bestemme at kommuner og fylkeskommuner helt eller delvis skal dekke utgifter til bygging og utbedring av statens landingsplasser og luftfartsanlegg, herunder utgifter til erverv av grunn og eiendomsinngrep.

Er to eller flere kommuner og/eller fylkeskommuner pålagt å dekke utgifter etter første ledd uten at Stortinget har fordelt beløpet mellom dem, foretas fordelingen av vedkommende departement.² Fordelingen av beløp mellom kommuner som ligger i samme fylke, kan av departementet overlates til fylkesutvalget.

1 Endret ved lov 28 mars 1969 nr. 16.

2 Samferdselsdepetet.

§ 174. Blir staten i henhold til internasjonal overenskomst påført utgifter som følge av at luftfartøy brukes for norsk rekning utenfor riket, kan vedkommende departement,¹ for så vidt ikke annet er fastsatt i vilkår for konsesjon eller tillatelse etter kapittel VII, kreve utgiftene refundert av fartøyets eier eller bruker.

1 Samferdselsdepartementet.

§ 175.¹ Avgifter som fastsettes av Kongen for benyttelse av landingsplass til allmenn bruk, eller for andre luftfartsanlegg eller tjenester som stilles til rådighet for eier eller bruker av luftfartøy, kan drives inn ved utpanting. Det samme gjelder for refusjonsbeløp som staten har krav på etter denne lov.

1 Endret ved lov 11 juni 1976 nr. 80 - Jfr. 86 og 170

§ 175 a.¹ Kongen kan gi forskrifter om at det skal betales gebyr også for andre forretninger enn de som omfattes av § 6 tredje ledd.

1 Tilføyd ved lov 17 des. 1982 nr. 86.

Kapittel XIII. Straffebestemmelser.

§ 176.¹ Dersom eieren eller brukeren² av et luftfartøy som ikke er norsk³ og heller ikke har fremmed nasjonalitet som nevnt i § 4 bokstav b, uten særskilt tillatelse bruker fartøyet til luftfart innenfor norsk område eller overskrider vilkårene for en gitt tillatelse, straffes han med bøter eller med fengsel inntil 1 år.

1 Se §§ 205, 206. - Jfr. § 4.

2 Jfr. §§ 182, 207.

3 Jfr. § 19.

§ 176 a.¹ Dersom eieren eller brukeren av et luftfartøy bruker det til luftfart i strid med § 5 a første ledd, eller bryter vilkår som er satt for tillatelse etter § 5 a annet ledd, straffes han med bøter eller fengsel i inntil 1 år.

1 Tilføyd ved lov 28 juli 1972 nr. 72.

§ 177.¹ Den som gir uriktige eller ufullstendige opplysninger når han melder et luftfartøy til registrering² eller begjærer det slettet³ i registeret, eller når han søker om tillatelse etter § 7 annet ledd eller § 13 bokstav b, straffes med bøter eller med fengsel inntil 6 måneder.

På samme måte straffes den som unnlater å gi registerføreren melding som er påbudt i denne lov,⁴ eller som gir uriktig eller ufullstendig melding.

1 Se §§ 205, 206. - Jfr. § 201.

2 Jfr. § 10.

3 Jfr. § 13.

4 Jfr. §§ 12, 13, 15, 18.

§ 178.¹ Den som uberettiget fjerner nasjonalitets- eller registreringsmerke eller annet foreskrevet merke² fra et luftfartøy eller forsyner fartøyet med uriktig merke, straffes med bøter eller med fengsel inntil 1 år.

Dersom eieren eller brukeren³ av et luftfartøy bruker det til luftfart skjønt det mangler nasjonalitets- eller registreringsmerker eller har uriktige merker, straffes han på samme måte som nevnt i første ledd.

1 Se §§ 205, 206.

2 Jfr. § 23.

3 Jfr. §§ 182, 207.

§ 179.¹ Dersom eieren eller brukeren² av et luftfartøy bruker det til luftfart skjønt det ikke er luftdyktig³ eller behørig bemannet,⁴ utrustet eller lastet⁵ for den reise det er bestemt for, eller av andre grunner ikke er i slik stand at det tilfredsstillter sikkerhetens krav; og det ikke i medhold av denne lov er gitt tillatelse til bruken,⁶ straffes han med bøter eller med fengsel inntil 2 år.

1 Se §§ 204–206.

2 Jfr. §§ 182, 207.

3 Jfr. § 43.

4 Jfr. § 53.

5 Jfr. § 63.

6 Jfr. §§ 46, 61.

§ 180.¹ Med bøter eller med fengsel inntil 2 år straffes den som ved bygging av luftfartøy eller framstilling av tilbehør eller reservedeler eller under utføring av vedlikeholds-, reparasjons- eller endringsarbeid viser uforsvarlig forhold og derved volder fare for at fartøyet kan bli brukt uten å tilfredsstillte sikkerhetens krav. På samme måte straffes den som viser uforsvarlig forhold som nevnt ved utrusting, lasting eller annen klargjøring av luftfartøy.

1 Se §§ 204–206. – Jfr. § 52.

§ 181.¹ Dersom eieren eller brukeren² av et luftfartøy bruker det til luftfart skjønt det for fartøyet ikke foreligger foreskrevet forsikring eller annen sikkerhet som nevnt i § 160, straffes han med bøter eller fengsel inntil 1 år.

Bruker han fartøyet til luftfart uten fartøydokument som kreves etter denne lov eller forskrift gitt med hjemmel i den,³ straffes han med bøter eller med fengsel inntil 6 måneder.

1 Se §§ 204–206.

2 Jfr. §§ 182, 207.

3 Jfr. §§ 22, 46, 113.

§ 182.¹ En fartøysjef som foretar flyging med fartøyet under slike omstendigheter som nevnt i §§ 176, 178 annet ledd, 179 eller 181, straffes på samme måte som fastsatt for eier eller bruker.

1 Se §§ 204–206. – Jfr. § 194.

§ 183.¹ Gjør noen tjeneste på luftfartøy uten å ha gyldig sertifikat eller tillatelse som kreves etter denne lov, eller – i tilfelle hvor slikt dokument ikke er nødvendig – uten å tilfredsstillte de vilkår som er fastsatt for tjenesten, straffes han med bøter eller med fengsel inntil 1 år.

1 Se §§ 205, 206. – Jfr. §§ 55, 57.

§ 184.¹ Dersom noen som har forpliktet seg til å gjøre tjeneste på luftfartøy, unnlater å tiltre tjenesten eller unndrar seg fortsatt tjenstgjøring, straffes han med bøter eller med fengsel inntil 3 måneder.

Unnlater noen som hører til besetningen på luftfartøy, uten gyldig grunn å møte fram til tjeneste i rett tid, eller forlater han tjenesten uten tillatelse, straffes han med bøter.

1 Se §§ 205, 206.

§ 185.¹ Dersom noen som hører til besetningen på luftfartøy, ikke adlyder en foresatts ordre i tjenesten,² straffes han med bøter eller med fengsel inntil 3 måneder.

Har han ved lydighetsnektelsen utsatt fartøyet eller menneskeliv for fare, eller har han fastholdt den tross gjentatt ordre, eller foreligger det for øvrig særdeles skjerpene omstendigheter, kan fengsel inntil 3 år anvendes.

1 Se §§ 204-206.

2 Jfr. § 70.

§ 186.¹ Den som gjør eller forsøker å gjøre tjeneste ombord i strid med bestemmelsene i § 71 første ledd, straffes med bøter eller med fengsel inntil 2 år. Har noen gjort tjeneste påvirket av alkohol (ikke edru) eller annet berusende eller bedøvende middel eller har han overtrådt bestemmelsene i § 71 annet ledd, anvendes fengselsstraff, om ikke særdeles formildende omstendigheter er til stede.

1 Se §§ 204,205. - Jfr. lov 16 juli 1936 nr. 2.

§ 187.¹ Den som overtrer noen forskrift Kongen har gitt til unngåelse av sammenstøt mellom luftfartøyer eller av andre luftfartsulykker eller for ellers å trygge mot farer og ulemper som følge av luftfart,² straffes med bøter eller med fengsel inntil 2 år.

Den som fraviker flygeveg fastsatt etter § 110, eller som overtrer forskrifter Kongen har gitt om luftfartøyer som skal passere rikets grense, straffes med bøter eller med fengsel inntil 1 år.

Med bøter eller fengsel inntil 3 måneder straffes den som forsettlig eller uaktsomt fører luftfartøy urettmessig inn i en sone som er opprettet for å beskytte midlertidige eller faste anlegg eller innretninger for undersøkelse etter eller utnyttning, lagring eller transport av undersjøiske naturforekomster.

1 Endret ved lov 10 juni 1977 nr. 74. Se §§ 204-206.

2 Jfr. § 109.

§ 188.¹ Den som under føring av luftfartøy i en luftled eller et annet område hvor lufttrafikken er undergitt særskilt regulering,² unnlater å etterkomme eller handler i strid med en anvisning av trafikkleddelsen som han plikter å følge, straffes med bøter eller med fengsel inntil 2 år.

På samme måte straffes en fartøysjef som overtrer bestemmelsene om landingsplikt i § 111.

1 Se §§ 204-206.

2 Jfr. §§ 5, 75.

§ 189.¹ Overtrer eieren eller brukeren² av et luftfartøy bestemmelsene i § 112 første ledd om føring av krigsmateriell, eller bestemmelser gitt etter samme paragrafs annet ledd om føring av annet gods, straffes han med bøter eller med fengsel inntil 1 år.

På samme måte straffes en fartøysjef som foretar flyging med fartøyet når det brukes til slik ulovlig befordring som nevnt i første ledd.

¹ Se §§ 205, 206.

² Jfr. § 207.

§ 190.¹ Den som overtrer forskrift Kongen har gitt etter § 5, straffes med bøter eller med fengsel inntil 2 år.

¹ Se §§ 205, 206.

§ 191.¹ Kommer et luftfartøy i nød, og fartøysjefen unnlater å gjøre det som står i hans makt for å bevare fartøyet, ombordværende eller gods, eller det som ellers påligger ham etter § 68, straffes han med bøter eller med fengsel inntil 1 år.

¹ Se § 204-206.

§ 192.¹ Dersom noen som hører til besetningen på et luftfartøy, ved smugling eller på annen måte i strid med tjenesteplikter² utsetter fartøy eller gods for å bli beslaglagt eller tilbakeholdt av norsk eller utenlandsk myndighet, straffes han med bøter eller med fengsel inntil 6 måneder.

¹ Se §§ 205, 206.

² Jfr. § 70.

§ 193.¹ Unnlater en fartøysjef eller et annet besetningsmedlem å foreta det som påhviler ham når det gjelder å opprette, føre eller oppbevare fartøydokument eller å medføre fartøydokument, sertifikat eller annet dokument ombord,² straffes han med bøter eller med fengsel inntil 3 måneder.

Foretar han uriktig innførsel i fartøydokument, eller bevirker han på annen måte at et slikt dokument får et uriktig innhold, straffes han med bøter eller med fengsel inntil 1 år.

¹ Se §§ 205, 206.

² Jfr. §§ 67, 113, 115, 116.

§ 194.¹ En fartøysjef eller et annet besetningsmedlem som uten at forholdet går inn under §§ 176-193, gjentatt eller på utilbørlig måte overtrer sine tjenesteplikter eller for øvrig viser utilbørlig forhold i tjenesten, straffes med bøter.

¹ Se §§ 204-206.

§ 195.¹ Dersom innehaveren² av en landingsplass eller et annet luftfartsanlegg lar anlegget bruke skjønt det ikke tilfredsstillende fastsatte krav³, eller - i tilfelle hvor det kreves godkjenning⁴ av luftfartsmyndigheten - skjønt slik godkjenning ikke foreligger, straffes han med bøter eller med fengsel inntil 1 år.

Overtrer innehaveren bestemmelsen i § 98, straffes han med bøter.

1 Se §§ 204-206.

2 Jfr. § 207.

3 Jfr. § 73.

4 Jfr. § 83.

§ 196.¹ Den som overskrider rådighetsinnskrenkninger fastsatt etter §§ 84-87, eller overtrer bestemmelser fastsatt med heimel i § 94, straffes med bøter eller med fengsel inntil 3 måneder. På samme måte straffes forsøk.

1 Se §§ 204-206.

§ 197.¹ Driver noen luftfartsvirksomhet eller annen virksomhet² uten å ha konsesjon, tillatelse eller godkjenning som kreves etter denne lov eller forskrifter gitt med heimel i den,³ straffes han med bøter eller fengsel inntil 6 måneder.

Det samme gjelder for den som under utøvelsen av slik virksomhet overtrer eller tilsidesetter vilkår som er satt for slik konsesjon, tillatelse eller godkjenning.

1 Endret ved lov 13 juni 1975 nr. 49. - Se §§ 205, 206.

2 Jfr. § 207.

3 Jfr. §§ 77, 82, 83, 100, 107.

§ 198.¹ Den som handler i strid med et forbud etter § 169 mot at et luftfartøy forlater landingsplass, straffes med bøter eller med fengsel inntil 6 måneder. På samme måte straffes forsøk.

1 Se §§ 205, 206.

§ 199.¹ Den som hindrer utføring av besiktelse, tilsyn eller annen undersøkelse etter denne lov eller forskrifter gitt med heimel i den, eller som unnlater å yte hjelp ved slik undersøkelse når det kreves med heimel i loven eller forskriftene, straffes med bøter eller med fengsel inntil 3 måneder. Det samme gjelder den som i strid med reglene i § 167 fjerner eller rører luftfartøy, vrakrester eller annet etter en luftfartsulykke.

På samme måte straffes forsøk.

1 Se §§ 205, 206. - Jfr. bl.a. §§ 44, 50, 54, 60, 74, 116, 164, 165, 171.

§ 200.¹ Dersom noen som er pålagt å medvirke ved ettersøknings- eller redningstiltak etter forskrifter gitt med heimel i § 161, unnlater å møte fram til tjeneste eller på annen måte overtrer sine plikter, straffes han med bøter.

1 Se §§ 205, 206.

§ 201.¹ Den som i annet tilfelle enn nevnt i § 177 unnlater å gi melding som er påbudt i denne lov eller forskrifter gitt med heimel i den, eller opplysning som kreves med heimel i loven eller forskriftene, eller som gir uriktig eller ufullstendig melding eller opplysning, straffes med bøter eller med fengsel inntil 6 måneder.

Straff etter denne paragraf kommer ikke til anvendelse ved overtredelse av bestemmelsene i kapittel IX.

1 Se §§ 205, 206. – Jfr. bl.a. §§ 49, 60, 63, 69, 83, 91, 165, 166, 172.

§ 202.¹ Den som unnlater å innlevere et nasjonalitets- og registreringsbevis, luftdyktighetsbevis, sertifikat eller annet dokument i tilfelle hvor innlevering er påbudt i denne lov² eller kreves med heimel i den, straffes med bøter.

1 Se §§ 205, 206.

2 Jfr. §§ 20, 47, 58, 59.

§ 203.¹ Den som overtrer forskrift gitt med heimel i denne lov, straffes med bøter eller med fengsel inntil 3 måneder, om ikke forholdet rammes av et annet straffebud i dette kapittel.

1 Se §§ 205, 206.

§ 204.¹ Medfører en overtredelse som nevnt i §§ 179, 180, 182, 185–188, 191 eller 194–196 tap av menneskeliv eller betydelig skade på legeme, helse eller eiendom, kan fengsel inntil 5 år anvendes.

Det samme gjelder ved overtredelse som nevnt i § 181, dersom noen lider betydelig formuestap som følge av at det ikke har foreligget foreskrevet forsikring eller annen sikkerhet.

1 Se § 206.

§ 205.¹ Bli en overtredelse som nevnt i §§ 176–203 begått av uaktsomhet, er straffen bøter eller fengsel inntil 6 måneder, dog slik at det ikke i noe tilfelle kan anvendes strengere straff enn den som er fastsatt for forsettlig overtredelse.

1 Se § 206.

§ 206. Medvirkning til overtredelse som nevnt i §§ 176–185 og 187–205 er straffbar og straffes med den straff som er fastsatt i vedkommende straffebud.

§ 207. Straffebud i dette kapittel som er rettet mot eieren eller brukeren av et luftfartøy,¹ mot innehaveren av en landingsplass eller et annet luftfartsanlegg² eller mot innehaveren av en virksomhet som nevnt i § 197, får anvendelse også på underordnete, når de i sin tjeneste forgår seg på den måte som er nevnt i vedkommende straffebud. Det som her er bestemt, gjelder tilsvarende for styremedlemmer og andre tillitsmenn i selskaper og andre juridiske personer.

1 Jfr. §§ 176, 178, 179, 181, 189.

2 Jfr. § 195.

§ 208.¹ Er en straffbar handling som nevnt i dette kapittel foretatt av noen som har handlet på vegne av et selskap, en stiftelse eller en sammenslutning, kan bøtstraff og tap av retten til å drive ervervsvirksomhet idømmes selskapet, stiftelsen eller sammenslutningen. Dette gjelder dog bare når overtredelsen er foretatt for å fremme selskapets, stiftelsens eller sammenslutningens interesser eller når selskapet, stiftelsen eller sammenslutningen må antas å ha hatt vesentlig fordel av overtredelsen.

1 Endret ved lov 14 juni 1985 nr 71 (i kraft 1 jan 1986).

§ 209. (Opphevd¹ ved lov 22 mai 1981 nr. 26)

1 I kraft 16 mai 1983.

Kapittel XIV. Gjennomføringsbestemmelser.

§ 210. For luftfartøyer som ikke har fører ombord eller ikke drives fram med motor, eller som for øvrig er av særlig art, kan Kongen¹ gjøre unntak fra bestemmelsene i denne lov eller gi særlige forskrifter, for så vidt det ikke er betenkelig av hensyn til luftfartens sikkerhet eller av andre grunner. Dog kan det ikke foretas endring i bestemmelser av privatrettslig eller strafferettslig innhold.

Kongen kan gi forskrifter om innretninger som er bestemt til å bevege seg i luften, men ikke kan ansees som luftfartøyer.²

1 Samferdselsdepartementet iflg. res. 10 aug. 1973.

2 Jfr. lov 13 juni 1969 nr. 38.

§ 211. Kongen kan bestemme at utenlandsk luftfartøy som har norsk bruker, skal være underkastet visse av de bestemmelser i loven og forskriftene som gjelder norske fartøyer.

For så vidt angår overtredelser av vedkommende bestemmelser reknes et slikt fartøy som norsk etter straffelovens § 12 nr. 1 og 2.

§ 212. Kongen bestemmer hvilken myndighet som skal være luftfartsmyndighet¹ etter denne lov, og fastsetter² - for så vidt ikke forholdet er regulert ved særskilt lovbestemmelse³ - i hvilken utstrekning luftfartsmyndigheten kan overdra sine beføyelser etter loven til andre.

1 Luftfartsverket iflg. res. 8 des. 1961 og 18 nov. 1977.

2 Fastsatt ved res. s.d.

3 Jfr. § 44 annet ledd, § 54 annet punktum og § 169 annet punktum.

§ 213. (Opphevd ved lov 19 juni 1969 nr. 54.)

§ 214. Kongen¹ kan gi forskrifter til gjennomføring og utfylling av bestemmelsene foran i denne lov.

1 Samferdselsdepartementet iflg. res. 8 des. 1961. Jfr. res. 22 des. 1978.

Annex del. Militær luftfart og annen statsluftfart med offentligrettslig formål.

Kapittel XV. Militær luftfart.

§ 215. For at et fartøy skal kunne brukes til norsk militær luftfart, må det enten ha norsk nasjonalitet etter § 216 eller gå inn under bestemmelsen i § 225.

§ 216. Et fartøy reknes som norsk militært luftfartøy:

1. når det er ført inn i det militære luftfartøyregister,
2. når det midlertidig brukes til militær luftfart i samsvar med § 224.

§ 217. Det militære luftfartøyregister føres av den militære myndighet som Kongen bestemmer.¹

Et fartøy som er ført inn i det sivile luftfartøyregister, kan ikke føres inn i det militære register før det er slettet i det sivile.²

Kongen¹ gir nærmere forskrifter om det militære register og om vilkårene for og framgangsmåten ved registrering.

Militære luftfartøyer skal merkes i samsvar med regler som Kongen¹ gir.

1 Sjefen for Luftforsvaret, iflg. res. 6 april 1962.

2 Jfr. § 8.

§ 218. Norske militære luftfartøyer skal med hensyn til luftdyktighet og bemanning tilfredsstillende de krav som Kongen¹ fastsetter.

1 Sjefen for Luftforsvaret, iflg. res. 6 april 1962.

§ 219. Landingsplasser og andre luftfartsanlegg til militær bruk skal tilfredsstillende de krav som Kongen¹ fastsetter, og være godkjent av den myndighet Kongen bestemmer.

1 Sjefen for Luftforsvaret, iflg. res. 6 april 1962.

§ 220. De bestemmelser som er gitt foran i §§ 60, 71, 84-94, 96, 153-159, 161, 163 første og annet ledd, 164-167 og 169, gjelder tilsvarende for norsk militær luftfart.¹

1 Se res. 6 april 1962 om fullmakt for Forsvarsdepartementet.

§ 221. Forskrifter som blir gitt i medhold av §§ 75, 76 og 109, skal gjelde også for norsk militær luftfart for så vidt ikke annet blir bestemt av Kongen.¹

1 Forsvarsdepartementet iflg. res. 6 april 1962.

§ 222. Kongen kan fastsette at også andre bestemmelser i denne lovs første del enn de som er nevnt foran, skal gjelde tilsvarende for norsk militær luftfart.

§ 223. Enhver som det har rettslig interesse for, kan kreve å bli kjent med innholdet av fartøydokumenter for norske militære luftfartøyer, med mindre vedkommende militære myndighet finner at innholdet må hemmeligholdes av militære sikkerhetsgrunner.

§ 224.¹ Uten hensyn til det som er bestemt i første del, kan et fartøy som er ført inn i det sivile luftfartøyregister, midlertidig brukes til norsk militær luftfart, såframt fartøyet er forsynt med særskilt tilleggsmerke og luftfartsmyndigheten² på forhånd er underrettet.

I brukstiden er fartøyet fremdeles undergitt reglene i kapittel II.

Når bruken er opphørt, skal det sendes melding til luftfartsmyndigheten.

¹ Jfr. § 216.

² Jfr. § 212.

§ 225. De regler som er gitt foran i dette kapittel, gjelder også, så langt de passer og internasjonal overenskomst ikke er til hinder, når utenlandsk fartøy brukes av den norske stat til militær luftfart.

§ 226. Kongen¹ kan gi nærmere forskrifter til gjennomføring og utfylling av reglene foran i dette kapittel, herunder om at militær myndighet² kan tre i stedet for luftfartsmyndigheten ved håndheving av de bestemmelser i første del som kommer til anvendelse på norsk militær luftfart.

¹ Forsvarsdepartementet iflg. res. 6 april 1962.

² Sjefen for Luftforsvaret iflg. s.res.

§ 227. Kongen¹ kan gi ytterligere forskrifter om norsk militær luftfart.

¹ Sjefen for Luftforsvaret iflg. res. 6 april 1962.

§ 228. Kongen bestemmer om og på hvilke vilkår luftfartøyer som brukes til militær luftfart av fremmed stat eller internasjonal organisasjon, kan gis adgang til norsk område.

For så vidt ikke annet følger av forskrifter fastsatt etter første ledd, og internasjonal overenskomst eller folkerettslige grunnsetninger ikke er til hinder, skal de regler som er gitt foran om norsk militær luftfart, gjelde tilsvarende for fremmed militær luftfart innenfor norsk område.

§ 229. Den som overtrer noen bestemmelse som er fastsatt eller gjort gjeldende med heimel i §§ 215–227, straffes etter reglene i kapittel XIII.

Straff etter første ledd kommer ikke til anvendelse såframt forholdet rammes av den militære straffelov, med mindre det gjelder overtredelse av bestemmelsene i § 71, jfr. § 220.

§ 230. Den som overtrer noen bestemmelse som er fastsatt eller gjort gjeldende med heimel i § 228, straffes etter reglene i kapittel XIII.

Kapittel XVI. Annen statsluftfart med offentligrettslig formål.

§ 231. For norsk statsluftfart som utelukkende har offentligrettslig formål, men ikke er militær, gjelder bestemmelsene i denne lovs første del tilsvarende, dog ikke §§ 160 og 163 tredje og fjerde ledd.

Kongen kan for slik luftfart gjøre ytterligere unntak fra bestemmelsene i første del eller gi særlige forskrifter. Dog kan det ikke gjøres endring i bestemmelser av privatrettslig eller strafferettslig innhold.

§ 232. Kongen¹ bestemmer om og på hvilke vilkår luftfartøyer som brukes av fremmed stat eller internasjonal organisasjon til slikt formål som nevnt i § 231, kan gis adgang til norsk område.

For så vidt ikke annet følger av forskrifter fastsatt etter første ledd, og internasjonal overenskomst eller folkerettslige grunnsetninger ikke er til hinder, gjelder bestemmelsene i denne lovs første del, bortsett fra §§ 35-42, 160 og 163 tredje og fjerde ledd, tilsvarende for luftfart innenfor norsk område med fartøy som nevnt i første ledd.

1 Samferdselsdepartementet iflg. res. 8 des. 1961.

Slutningsbestemmelser.

§ 233. Denne lov trer i kraft fra den dag Kongen bestemmer.¹

Det kan bestemmes at visse deler av loven skal tre i kraft fra et tidligere tidspunkt enn andre.²

1 Fra 1 jan. 1962 iflg. res. 8 des. 1961, med unntak av kapitlene IX, XV og § 234 nr. 5 (Opphevelse av lov 12 juni 1936 nr. 6). — Kapittel XV trådte iflg. res. 6 april 1962 i kraft 1 mai 1962, kap. IX og § 234 nr. 5 (Opphevelse av lov 12 juni 1936 nr. 6) fra 1 aug. 1963 iflg. res. 5 juli s.å.

2 Ved res. 9 mars 1961 ble § 234 nr. 3 (endring av lov 17 juli 1925 nr. II) satt i kraft fra 1 april 1961.

§ 234. Fra denne lovs ikrafttreden oppheves eller endres følgende lover slik:

— — —

§ 235.¹ Så lenge den opprinnelige Varsjava-konvensjon av 12 oktober 1929 ikke er trådt ut av kraft i forhold til Norge, skal lov 12 juni 1936 om befordring med luftfartøy og forskrifter gitt i medhold av denne lov vedbli å gjelde for internasjonal luftbefordring når avgangsstedet og bestemmelsesstedet etter fraktavtalen ligger i konvensjonsstater som ikke begge har sluttet seg til Haag-protokollen, eller når disse steder ligger i en konvensjonsstat som ikke har sluttet seg til Haag-protokollen, og mellomlandingssted i en annen stat er avtalt, selv om dette ikke er en konvensjonsstat. Reglene i § 138 a gjelder dog ved befordring som utføres av norsk luftfartsforetak. Videre får reglene i § 141 tilsvarende anvendelse også i tilfelle som omhandlet i dette ledd. Det samme gjelder §§ 146 a -146 f og 148 annet ledds annet

punktum. Likeledes får § 139 annet ledd anvendelse for så vidt gjelder befordring utført av en annen fraktfører enn den som har sluttet fraktavtalen. Henvisningene i §§ 141 og 146 a-146 f til bestemmelsene i kap. IX gjelder i stedet de tilsvarende bestemmelser i nevnte lov av 12 juni 1936 med tilhørende forskrifter.

«I den utstrekning loven av 12. juni 1936² fortsatt gjelder, skal annet punktum i dens § 8 annet ledd lyde:

I tilfelle av forsinkelse skal meddelelsen gis senest 14 dager regnet fra den dag da godset ble utlevert.»

- 1 Endret ved lover 10 juni 1966 nr. 6 (se lovens II om paragrafens første ledds tredje og fjerde punktum), 20 feb. 1976 nr. 3.
- 2 Iflg. nærværende lovs § 234 nr. 5 smh. med § 233 og res. 8 des. 1961 og 5 juli 1963 opphevet fra 1 aug. 1963. Om lovens innhold vises til tidligere utgave av lovsamlingene (senest utgaven 1682-1961). Iflg. endringslov 12 mai 1978 nr. 20 avsnitt III skal § 9 i loven av 12 juni 1936 nr. 6 lyde:

Ved befordring av reisende er fraktførerens ansvar for hver enkelt begrenset til 8.300 spesielle trekkrettigheter (SDR) hvis ikke en høyere ansvarsgrense er avtalt.

Ved befordring av innskrevet reisegods og gods er fraktførerens ansvar begrenset til 17 SDR pr. kg. Har avsenderen ved avleveringen av godset til fraktføreren oppgitt en særlig interesse som knytter seg til befordringen, og betalt det frakttillegg som måtte være fastsatt, gjelder det oppgitte beløp som grense for fraktførerens ansvar, med mindre han beviser at det overstiger avsenderens virkelige interesse.

For reisegods som den reisende beholder i sin varetekt, er fraktførerens ansvar begrenset til 332 SDR for hver reisende.

Med «spesiell trekkrettighet» (SDR) menes her den spesielle trekkrettighet som er fastsatt av Det internasjonale valutafond. I tilfelle søksmål skal ansvarsgrensene omreknes til norske penger etter kronens verdi uttrykt i spesielle trekkrettigheter på dagen for domsavsigelsen.

§ 236. Forskrifter gitt i medhold av noen bestemmelse som oppheves ved denne lov, vedblir for så vidt de er forenlige med loven å gjelde inntil de i tilfelle blir opphevd eller endret med heimel i denne lov.¹ Om forskrifter som nevnt i § 235 gjelder det som der er bestemt.

¹ Se res. 6 april 1962 avsnitt B II og III.

§ 237. Henvisninger i andre lover til bestemmelser som oppheves ved denne lov, skal gjelde tilsvarende bestemmelser i denne lov.

Vær oppmerksom på at det foreligger særtrykk av mer enn 400 forskjellige lover og forskrifter. Katalog kan rekvireres hos alle landets bokhandlere eller direkte fra Grøndahl & Søn Forlag A.s, Postboks 2303 Solli, 0201 Oslo 2.